

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

RUILVERKADELING EN ART. 11 VAN DE GRONDWET

Wij bedoelen hier niet uit te wijden over het belang van de ruilverkaveling, waarvan niemand nog de vèdragende en heilzame gevolgen voor de landbouw en heel 's lands economie zal betwisten. Men weet dat ruilverkaveling een meer rationele exploitatie der landeigendommen wil bereiken, door versnipperde grondstukken onder één eigenaar, te vervangen door regelmatige en aan elkaar sluitende percelen. Ruilverkaveling biedt de gelegenheid, om op de gronden, begrepen in het ruilverkavelingsplan, werken van openbaar nut, zoals de aanleg van grachten en wegen, en grondverbeteringswerken uit te voeren. Een rationele herindeling der percelen zal het verlies van tijd door de verspreide ligging der percelen, het verlies van grond door de onregelmatige en lange grenzen en de talloze uitwegen van de percelen, allerlei processen en grensgeschillen, enz., in de toekomst kunnen voorkomen en grotendeels vermijden. Vermindering der landbouwexploitatiekosten en verhoging der productie, zijn het rechtstreeks gevolg der ruilverkaveling. Men kan dit gerust als een beginsel vooropzetten na de sprekende resultaten in Nederland, Frankrijk en elders bereikt.

Want België is in dit opzicht ten achter bij zijn naburen. De meeste landen van West-Europa brachten sinds geruimen tijd een ruilverkavelingsstelsel in voege. Nederland bijv. deed dit bij de wetten van 31-10-1924 en 20-5-1938, waarbij het Belgisch wetsontwerp van 8-3-1948 in menig opzicht is te rade gegaan.

Een eerste deel van dit wetsontwerp, nl. datgene met betrekking op de vrijwillige ruilverkaveling, is de Wet van 4 Mei 1949 geworden. Het ander gedeelte, dat de gedwongen ruilverkaveling behandelt, blijft hangende, in afwachting van de resultaten en ervaringen, opgedaan bij de vrijwillige ruilverkaveling.

Deze laatste, welke belangrijke fiscale vrijstellingen en de kosteloze bijstand van zekere officiële diensten met zich brengt, had sindsdien weinig of geen succes. Men zal in een zeer nabije toekomst het tweede deel van het wetsontwerp wel opnieuw moeten ter hand nemen, indien men onze economie niet wenst verstoppen te houden van de voordelen, welke de ruilverkaveling ongetwijfeld zal opleveren.

De ruilverkaveling bij overeenkomst of vrijwillige ruilverkaveling is zichtbaar een ruilcontract, gepatro-

neerd en aangemoedigd door de regering, maar vrijelijk afgesloten door alle betrokken eigenaars.

De gedwongen ruilverkaveling daarentegen stelt het gewichtig vraagstuk van art. 11 van de Grondwet, vermits de eigenaars niet vrijelijk handelen. In de verschillende stadia der ruilverkavelingsprocedure is het niet iedere eigenaar individueel, maar de algemene vergadering der eigenaars, die beschikt over de lotsbestemming van de te herkaveien gronden. Of een bepaald perceel in het ruilverkavelingsplan zal begrepen worden, of op het geheel der gronden ruilverkaveling zal toegepast worden, op welke wijze de nieuwe kavels zullen samengesteld en toegewezen worden, of er werken van openbaar of privaat nut zullen op uitgevoerd worden, zijn beslissingen welke de collectiviteit der betrokken eigenaars bij meerderheid van stemmen zal treffen. En anderzijds ligt de uitvoering van de ruilverkavelingsbewerkingen in de bevoegdheid van een Comité, dat optreedt namens de Staat en waarin, naast de afgevaardigden van de Ministers van Landbouw en Financiën, een afgevaardigde van de algemene vergadering der eigenaars zeteit. Ieder eigenaar individueel heert alleen het recht, het bedrag der schattingen en opieggingen, voor zover ze hem betreffen bij de bevoegde rechter te betwisten.

De bedoeling van het wetsontwerp is wel duidelijk, de eigenaars, zelfs tegen hun verlangen in, tot ruilverkaveling te verplichten. Zij zullen moeten duiden dat hun grond in bezit wordt genomen door het Ruilverkavelingscomité, dat er werken worden op uitgevoerd, en dat zij in ruil een nieuw perceel in het Ruilverkavelingsblok toegewezen krijgen. Dit stelt een eerste belangrijke vraag. Zij dient voor alle andere opgelost te worden, want daarvan hangt de toepasselijkheid van art. 11 van de Grondwet af.

1. Is Ruilverkaveling een Onteigening?

In België is het vraagstuk geheel nieuw. Tot nog toe werd het immers zorgvuldig vermeden door onze wetgever.

De Wet van 1 Juli 1858, aangevuld door deze van 15 November 1867 op de onteigening bij stroken, had een gelijkaardige vraag op te lossen. Zoals men weet, heeft deze wet tot voorwerp, de onteigening binnen het kader van een werkencomplex, dat een gehele wijk of gemeente bestrijkt. Tengevolge van deze werken kunnen nieuwe grenslijnen in het leven worden

geroepen, die meteen een aantal percelen ingesloten of te klein maken voor een nuttige exploitatie. Voor deze nutteloos geworden percelen ware ruilverkaveling het aangewezen redmiddel geweest. Maar de wetgever is blijkbaar terughgeschrokken voor de grondwettelijke bezwaren, aan die procedure verbonden, en koos de eenvoudige oplossing: art. 4 van die wet zegt dat de nutteloos geworden percelen kunnen onteigend worden.

In art. 8 zegt diezelfde wet dat, ingeval van verlenging van een openbare weg, de voorheen aanpalende eigenaars het voorrecht genieten, hun perceel uit te breiden tot aan de nieuwe rooilijn van de weg. Dat voorrecht is in feite een verplichting, want indien zij er geen gebruik willen van maken en de geschatte waarde van de aanwinst van grond weigeren te vergoeden, kan geheel hun eigendom onteigend worden. Hier ook kon de wetgever gedacht hebben aan ruilverkaveling, maar weerom gaf hij de voorkeur aan de zuivere oplossing: desnoods onteigening. Die oplossing is trouwens doeltreffend: de bedreiging van algehele onteigening is een voldoende prikkel om de beoogde perceelswijzigingen te bereiken.

De B. W. van 7 September 1946, die de ruilverkaveling ter gelegenheid van de Wederopbouw tot voorwerp heeft, beperkt zich tot de minnelijke ruilverkaveling, met als correctief en drukingsmiddel, de onteigening. Zelfde oplossing dus als in de onteigeningsprocedure bij stroken. Dat deze B. W. bewust de gevaarlijke klip van art. 11 van de Grondwet heeft willen omzeilen, moge blijken uit het haar voorafgaand verslag: «De eigenaars zijn vrij geen deel te nemen aan de ruilverkaveling, en zich te laten onteigenen. De vraag of het Besluit strookt met art. 11 van de Grondwet is zodoende van de beginne af uit de weg geruimd».

Hoe werd de vraag opgelost in het buitenland? Men stond voor hetzelfde vraagstuk, vermits ook daar af te rekenen viel met een gelijkaardig beginsel, als datgene door onze Grondwet, art. 11, voorgehouden. Meestal kleven de buitenlandse wetgevers de mening aan, dat ruilverkaveling een instelling «sui generis» is, waarop de grondbeginselen der onteigening niet toepasselijk zijn. Wij kunnen er vanzelfsprekend niet aan denken, al deze wetgevingen ook maar terloops te bespreken, al ware dit uiterst bevorderlijk voor het situeren van ons vraagstuk.

Laten wij ons beperken tot de Nederlandse wetgeving, die zo menigmaal ons wetsontwerp van 8 Maart 1948 tot voorbeeld strekte. De Nederlandse wetgever noemt ruilverkaveling een «afzonderlijke rechtsfiguur», die wel veel gelijkenis vertoont met de onteigening ten algemene nut, maar er anderzijds zozeer van afwijkt, dat zij niet onderworpen is aan de beginselen van art. 158 Ned. Grondwet (= ons art. 11). De argumentatie van de Nederlandse wetgever (cfr. A. F. Schepel, *De Ruilverkavelingwet 1938*, Alphen, 1938, pp. 21 en vlg.) herleidt zich tot drie punten, welke het Belgische wetsontwerp in ruime mate hebben geïnspireerd:

1° «Onteigening onderstelt dwang. Ruilverkaveling niet, vermits zij ook bij overeenkomst kan geschieden».

Dit argument houdt zichtbaar geen steek. Het is niet omdat ruilverkaveling bij overeenkomst en ruilverkaveling krachtens de wet, hetzelfde doel nastreven en gelijkenissen vertonen op administratief gebied, dat zij juridisch dezelfde betekenis zouden hebben. Ruilverkaveling bij overeenkomst is een ruilcontract, terwijl ruilverkaveling krachtens de wet de vrije wilsovereenstemming, essentieel element van ieder contract, bij de eigenaars uitsluit.

Trouwens ook onteigening kan bij overeenkomst geschieden, niet alleen betreffende het bedrag der vergoeding, maar ook aangaande de overdracht van eigendom zelf. Maar hier eveneens valt er wezenlijk onderscheid te maken tussen de vrijwillige onteigening (= verkoop) en gedwongen onteigening, onderworpen aan art. 11 van de Grondwet (Rb. Leuven, 27-7-1887, B.J. 1888, 366).

2° «Ruilverkaveling verleent geen recht op schadevergoeding, maar wel op een evenredig gedeelte der herkavelde gronden. Dit gedeelte kan meer waard zijn dan de inbreng.»

Het eerste lid van deze considerans loopt vooruit op de oplossing van ons vraagstuk, dat o.m. bevat het bepalen van de juridische natuur van de vergoeding bij onteigening en bij ruilverkaveling. Wij moeten evenwel even blijven stilstaan bij de draagwijdte en de inhoud van de aangevoerde «meerwaarde» der nieuwe kavels.

De meerwaarde waarvan hier gewaagd wordt, bedoelt niet de quantitatieve aanwinst van grond, want deze laatste wordt vergoed door de betaling van een opleggeld, maar wel de kwalitatieve verrijking, ontstaan door de ruilverkavelingsbewerkingen. Het argument van de Nederlandse wetgever komt hierop neer, dat de onteigende slechts recht heeft op de precieze tegenwaarde van de onteigende grond, terwijl ruilverkaveling aan de eigenaars recht geeft op een evenredig aandeel in het herkavelde blok, dat méér waard is na dan vóór de ruilverkavelingsbewerkingen, zodat ook de aandelen meer waard zijn dan de oorspronkelijke percelen.

De Nederlandse wetgever kan bezwaarlijk zijn argumentatie op dit punt handhaven, nadat het Besluit van 19-7-1941, art. 12 heeft voorgeschreven, dat eigenaars van te kleine percelen, ook tegen hun wil in, kunnen «uitgekocht» worden, d.w.z. dat zij niets in natura terugkrijgen, maar geldelijk vergoed worden.

Het systeem van het Belgisch wetsontwerp sluit volledig aan bij de Nederlandse wet. Ook de Belgische wetgever steunt op de overweging, dat ruilverkaveling geen aanleiding geeft tot schadevergoeding zoals bij onteigening, aangezien de betrokken eigenaars doorgaans meer zullen terugkrijgen, dan de blote tegenwaarde van hun oorspronkelijke eigendom. De Memorie van Toelichting (n° 20) drukt zich als volgt uit: «Het behoort tot het wezen zelf van de instelling, dat de eigenaars goederen terugvinden van minstens evenveel waarde, als deze van de goederen die zij inbrengen bij de bewerking. Uit de aard zelf der zaak moet aangenomen worden, dat bij ruilverkaveling door de samenvoeging van percelen, die tot dan toe verstrooid lagen en thans meteen een eigen uitweg bezitten, deze evenwaardigheid niet alleen bereikt wordt, maar er zelfs verrijking ontstaat voor de eigenaars, zelfs als men rekening houdt met het grondverlies voor de wegen, de waterlopen en de daartoe behorende kunstwerken».

Maar ons wetsontwerp schijnt uit het oog te verliezen, dat in het opgebouwde systeem die meerwaarde aan de particulieren toekomt. En wel om de volgende redenen:

a) De eigenaars staan gemeenschappelijk, zonder vergoeding, de nodige gronden af aan het Openbaar Domein voor de aanbouw van werken van openbaar nut (artikel 2). De Memorie van Toelichting (n° 21) meent dat dit grondverlies niet opweegt tegen de verkregen meerwaarde van de gronden. Dit is een feitelijke twistvraag, waarover bij gebrek aan voorbeelden uit de practijk bij ons te lande, slechts gissingen kunnen vooropgezet worden.

b) Zelfs bijaldien de Memorie van Toelichting op dit punt niet overdreven heeft, dan nog zeggen wij dat die meerwaarde aan de eigenaars toekomt. Inderdaad, de eigenaars hebben het grootste deel der kosten van de ruilverkavelingsbewerkingen te dragen: kosten van schatters, van notaris, enz. Zij bekostigen integraal de verbeteringswerken, ja zelfs de werken van openbaar nut op het ruilverkavelingsblok uitgevoerd. Zij dragen trouwens in principe alle kosten, waarvan de wet hen niet uitdrukkelijk vrijstelt. De verliezen welke zij lijden, door de maandenlange onbeschikbaarheid van hun eigendom, worden niet vergoed. Voorwaar, men ziet niet in waarom die meerwaarde hen niet zou toekomen. Een andere mening komt in strijd met artikel 552 en vlg. B.W.B.

c) Het deel der kosten, door de Staat gedragen, is de eenvoudige vergoeding voor de verrijking, die de gemeenschap der burgers geniet door het tot stand komen van de ruilverkaveling. Terloops weze gezegd, dat het wetsontwerp die staatstussenkomst niet mag overschatten: het gunstregime op fiscaal gebied — dat is wel het hoofdelement in die staatstussenkomst — betekent geen « damnum emergens » voor de schatkist; het is slechts voorlopig (Memorie van Toelichting, n° 49) en streng beperkt tot die bewerkingen, die niet uitsluitend het privaat belang dienen (ibidem).

De Memorie van Toelichting (n° 42) zelf zegt duidelijk, dat de Staat een deel der kosten draagt, als vergoeding voor de voordelen, welke de ruilverkaveling voor hem oplevert: « Gelet op het feit dat de ruilverkaveling een verrichting is van algemeen nut, past het dat de Staat deze bewerking aanmoedigt met de kosteloze hulp van zijn diensten toe te zeggen en met zelf de kosten ervan te dragen ». Moest de Staat zulks niet doen, dan pleegde hij onrecht. Dat zou er immers op neerkomen, dat de Staat een verrijking zou genieten, waarvan de betrokken eigenaars alleen de last zouden te dragen hebben. Vergeten wij daarbij niet dat de eigenaars, vooraleer die meerwaarde te genieten, grond hebben moeten afstaan voor werken van openbaar nut, welke zij bovendien hebben bekostigd. Veelmeer dient de vraag omgekeerd: is de tussenkomst van de Staat wel voldoende om de verrijking te vergoeden, welke hij ondervindt zowel door de ruilverkaveling in het algemeen, als door de grond, hem door de particulieren gratis afgestaan, en door de werken van openbaar nut, die dezelfde particulieren hebben bekostigd.

Kortom, het aandeel dat de eigenaars enerzijds, en de Staat anderzijds in de lasten van de ruilverkaveling dragen, is de vergoeding van elk van beiden voor de verrijking die ze genieten. Forfaitair worden aldus de kosten met de bekomen meerwaarde gecompenseerd, hetgeen nog niet wil zeggen dat de rechter zulke forfaitaire berekening zal bindend achten voor de particulier. Eén feit is zeker: de Staat beraamt aldus, voor zichzelf en tegenover de eigenaars, de verrijking welke hij geniet, op tenminste het bedrag van de door hem gedragen kosten en erkent meteen impliciet het recht van de eigenaars op het overige van de verrijking.

De vergoeding van de eigenaars is dus niet méér dan billijk: zij beantwoordt aan de waarde van de oorspronkelijke eigendom, verhoogd met de lasten van de ruilverkavelingsbewerkingen.

Hier rijst de vraag of het wetsontwerp kan steunen op het principe uit de rechtspraak, dat de vergoeding bij onteigening stipt moet berekend worden volgens de waarde van het onteigende goed op het ogenblik van de eigendomsovergang, d.i. op de dag van het vonnis, dat de vervulling der wettelijke onteigeningsformaliteiten vaststelt (cfr. o.m. Brussel, 29-11-1848, Pas.

1853, II, 266; Rb. Charleroi, 2-6-1854, B. J. 1855, 30; Rb. Charleroi, 14-7-1877, Pas. III, 322; Rb. Luik, 2-4-1903, P. P. 1107; Rb. Bergen, 4-10-1912, Pas. 1913, III, 78; Brussel, 13-12-1922, P. P. 1922, 358; Verbr. 5-6-1924, Pas. I, 382; Verbr. 27-5-1926, Pas. I, 387). Uit het eerste principe heeft de rechtspraak immers verschillende, terzake belangrijke, gevolgtrekkingen gemaakt:

1° Bij het bepalen van de vergoeding zal men niet de meerwaarde in rekening brengen, welke de onteigening zelf doet ontstaan. Een perceel kan b.v. in waarde stijgen door het feit dat het wordt opgenomen in een groter geheel; een enclave kan door de onteigening een uitweg bekomen, enz. Die meerwaarden komen in geen geval de onteigende ten goede (Brussel, 8-2-1840, Pas. 1842, II, 81; Brussel, 30-12-1845, Pas. 1846, II, 58; Brussel, 7-12-1857, Pas. 1859, II, 199; Brussel, 10-12-1864, Pas. 1865, II, 71; Verbr. 2-2-1882, Pas. I, 42; Rb. Gent, 18-6-1882, Pas. 1884, III, 325).

2° De onteigende zal evenmin aanspraak kunnen maken op vergoeding van de meerwaarde, teweeggebracht door de werken van openbaar nut, waartoe de onteigening werd verordend; b.v. akkerland, dat door de onteigening bouwland wordt (Brussel, 14-2-1876, Pas. II, 151; Gent, 27-5-1911, B. J. 1913, 464).

Op eerste zicht kan men geneigd zijn daaruit af te leiden, dat ook in de ruilverkaveling de onteigende geen recht heeft op de meerwaarde waarvan sprake. Wanneer wij echter die rechtspraak ontleden, stellen we vast dat zij vertrekt van een dubbele hypothese:

1° Dat de meerwaarde niet is ontstaan vóór de onteigening. De rechtspraak heeft evenzo uitgewezen, dat de meerwaarde, ontstaan door de openbare werken uitgevoerd vóór de onteigening, aan de onteigende moet vergoed worden (Rb. Nijvel, 23-9-1854, B. J. 1855, 125; Gent, 9-7-1903, B. J. 1903, 1002) en dat de onteigende zelfs recht heeft op vergoeding voor de meerwaarde, aan zijn goed verleend door het vooruitzicht der onteigening en der daarmee gepaard gaande werken, wanneer dat vooruitzicht steunt op feiten gesitueerd voor de onteigeningsprocedure (Rb. Brussel, 14-7-1900, Pas. III, 347; Brussel, 7-5-1901, P. P. 1903, 684). Welke ook de aanleiding of de oorzaak moge wezen van die meerwaarde — de onteigenaar zelf mag ze hebben veroorzaakt — wanneer ze ontstaan is vóór de onteigening komt ze uitsluitend ten goede aan de onteigende.

2° Dat de onteigenaar alle kosten draagt, zowel van de onteigeningsprocedure als van de werken die de meerwaarde doen ontstaan. De onteigenaar draagt in elk geval de registratiekosten (Luik, 13-2-1840, Pas. 63; Luik, 18-6-1859, Pas. 1860, II, 100) en de procedurekosten (Brussel, 25-1-1862, Pa. II, 111), zelfs de procedurekosten in beroep, wanneer zijn beroep gegrond was (Verbr., 9-11-1899, Pas. 1900, I, 29) en de kosten van gerechtelijke expertise (Rb. Dinant, 18-5-1861, Cl. et B., X, 364; Rb. Dendermonde, 2-1-1863, B. J., 334). De onteigende is tenslotte alleen gehouden tot de exceptionele kosten, welke hij veroorzaakte door het inroepen van ongegronde middelen (Brussel, 4-4-1871, Pas. II, 409; Rb. Namen, 9-7-1877, Pas. 1878, III, 331; Rb. Antwerpen, 1-7-1880, Pas. 1881, III, 44; Brussel, 28-11-1888, J. T., 1534) en tot de vrije kosten van juridische en technische raadslieden (Luik, 16-1-1911, Pas. II, 178).

Die twee vertrekpunten van de aangehaalde rechtspraak zijn niet voorhanden in de ruilverkavelingsprocedure.

1° De meerwaarde ontstaat bij ruilverkaveling vóór de eigendomsoverdracht. De verbeteringswerken en de feitelijke samenvoeging der percelen in één ruil-

ruilverkavelingsblok geschieden vóór het verlijden der ruilverkavelingsakte.

2° De «onteigende» draagt bij ruilverkaveling in principe alle kosten.

Het wetsontwerp kan die rechtspraak dus niet inroepen voor het heil van zijn argumentatie. Integendeel, de geschetste vertrekpunten van die rechtspraak beaamen onze stelling, dat in het voorgestelde systeem van ruilverkaveling de meerwaarde der gronden aan de particuliere eigenaars toekomt.

Men zou er tenslotte kunnen op wijzen, dat het wetsontwerp expliciet verklaart, dat zijn tussenkomst in de lasten der ruilverkaveling een premie wil zijn, om de ruilverkavelingen aan te moedigen (de Staat moet nl. de helft der betrokken eigenaars in hun algemene vergadering kunnen winnen voor de ruilverkaveling). Niets belet de Staat, bij wijze van premie, méér te vergoeden dan de stricte billijkheid vereist. Wij weten wel dat de rechter niet gebonden is bij het vaststellen der vergoeding door het aanbod van de onteigenaar, in een bepaald geval gedaan voor de procedure (Rb. Brussel, 26-12-1868, B. J. 1869, 248; Rb. Dendermonde, 14-12-1898, P. P. 1900, 671). Maar die rechtspraak is niet toepasselijk wanneer de onteigenaar, in het algemeen, de verbintenis aangaat voor een bepaalde categorie van onteigeningen een verhoogde vergoeding uit te betalen; inderdaad, dan hebben wij niet meer te doen met een aanbod, dat slechts waarde heeft in de minnelijke onteigening, maar met een door de onteigenaar éézijdig aangegane verbintenis, geldig zowel bij minnelijke als gedwongen onteigening tot algemeen nut. In de onteigeningswetgeving vinden wij trouwens een voorbeeld van «verhoogde» vergoeding. Artikel 12 van de wet van 2 Mei 1837 op de mijnen schrijft een dubbele vergoeding voor, bij onteigening met het oog op de aanleg van verkeerswegen, dienend voor de exploitatie van mijnen en steengroeven (thans gecoördineerd K. B. van 15-9-1919, artikel 113). Die dubbele vergoeding is verschuldigd zodra de verkeersweg enkel tot het gebruik van de onderneming zal dienen en dit alhoewel de Staat rechtstreeks de onteigening vervolgt (Rb. Verviers, 9-4-1879, Pas. 1880, III, 97). Zij bevat hetzij een premie, door de onteigenaar betaald buiten de billijke vergoeding, hetzij de dubbele verrijking: deze van de onderneming en deze van de onteigenaar. In elk geval bevestigt die wetgeving dat een onteigening ook een méér dan billijke vergoeding kan vergen.

Tot besluit mogen wij zeggen dat, welke betekenis men ook hechte aan de meerwaarde, die de eigenaars ontvangen, geen enkele hypothese ons een wezenlijk verschil tusschen ruilverkaveling en onteigening laat ontdekken.

3° «In de ruilverkaveling is er geen onteigenende partij. Men kan toch de deelgenoot, die een kavel opneemt, niet beschouwen als de onteigenende partij tegenover de oorspronkelijke eigenaar van de grond in die kavel begrepen».

De onteigenende partij kan uiteraard geen particulier zijn, evenmin een gemeenschap van particuliere personen. Alleen openbare lichamen worden door de wet met de bevoegdheid tot onteigening bekleed.

Met de ruilverkaveling is het niet anders gesteld. Zij wordt wel voorgedragen door de algemene vergadering der eigenaars, maar zij wordt verordend bij Koninklijk Besluit. De toestemming van de meerderheid der eigenaars is een essentiële voorwaarde: maar is het de Staat die de ruilverkaveling verordent (artikel 15 van het wetsontwerp). Ook de uitvoering van de ruilverkavelingsbewerkingen geschiedt door de Staat, belichaamd door het ruilverkavelingscomité,

«dat optreedt namens de Staat» (ibid.) en «de Staat vertegenwoordigt» (Memorie van Toelichting, n° 31).

Het wetsontwerp sluit — onbewust wellicht — aan, bij de onteigening tot algemeen nut, die kan uitgevoerd worden door een concessionaris van Staat, provincie of gemeente: die concessionaris treedt op namens de onteigenaar, die rechtstreeks aansprakelijk blijft jegens de onteigenden, o.m. voor de betaling der vergoeding (Luik, 12-7-1873, Pas. II, 282; Rb. Brussel, 12-8-1876, Pas. 1887, III, 65; Verbr. 11-5-1877, Pas. I, 288; Rb. Brussel, 22-12-1883, J. T. 1884, 279).

Dit derde argument weerstaat derhalve niet aan een nader onderzoek, aangezien de ruilverkaveling, zoals de onteigening, een overheidsdaad is, waarin de Staat als onteigenende partij optreedt.

4° Het Belgisch wetsontwerp voegt hier een vierde argument aan toe, dat de grond van het vraagstuk rechtstreeks aanpakt: «Ruilverkaveling verschilt van onteigening ten opzichte van het object zelf, in deze zin, dat — overeenkomstig de bij de meeste naburige landen overheersende doctrine — zij de eigendom niet te niet doet, doch gewoonweg van plaats doet verschuiven» (Memorie van Toelichting, n° 12).

Deze argumentatie leunt aan bij zekere rechtsleer, die het traditionele begrip: eigendom = absolute heerschappij, verwerpt voor de functionele opvatting van de eigendom in het maatschappelijk verband (zie *Rondou, Enkele Juridische Aspecten van het vraagstuk der Ruilverkaveling*, Techn. Wetensch. Tijdschr. Sept. 1949, p. 187 en vlg.). Deze theorie, waarvan Duguit de moderne promotor was, kan wel het verschijnsel uitleggen, dat de genotswijze van de eigendom beperkt wordt en ondergeschikt gemaakt aan de sociale rol van de goederen. Zij blijft dan immers bij een ruime interpretatie van art. 544 B.W.B.

Maar die theorie kan nooit, zonder de grondsvesten van ons privaatrecht aan te tasten, het eigendomsrecht reduceren tot een recht in abstracto, waarvan het voorwerp wisselvallig is naar gelang de behoeften van de Staat. Een concreet voorwerp behoort tot het wezen van het eigendomsrecht en van alle zakelijke rechten. Wat meer is, het recht van onroerende eigendom, dat traditioneel als een lichamelijk goed wordt beschouwd (*De Page*, V, n° 552; *Kluyskens, Zakenrecht*, n° 2; *Planiol & Ripert*, III, n° 54), zou door de gevaarlijke stelling van het wetsontwerp dat karakter verliezen. Diezelfde deductie verniet meteen het kardinale onderscheid tussen roerende en onroerende goederen, vermits geen enkel onroerend recht kan voortbestaan, bij gebrek aan een onroerend voorwerp.

De Belgische rechtspraak spreekt in sommige gevallen over «verschuivingen» in het object van de onteigening tot algemeen nut, maar nooit gaat het dan om verschuivingen van de eigendom zelf:

1° Er is geen vergoeding verschuldigd aan de onteigende van een nijverheidszaak, voor de industriële waarde van het onteigend goed, wanneer de nijverheid door de onteigening niet wordt te niet gedaan, doch alleen verschoven (Brussel, 19-12-1868, B. J. 1869, 245; Brussel, 26-3-1869, Pas. 11, 260). Een zelfde oplossing werd gegeven aangaande de commerciële waarde van het onteigend goed: geen vergoeding is verschuldigd, wanneer de cliënteel met de handelszaak kan verschuiven (Brussel, 26-12-1868, B. J. 1869, 248; Brussel, 26-12-1874, B. J. 1875, 777).

In beide hypothesen zijn het roerende goederen die «verschuiven» — een nijverheid, een handel — die niet het voorwerp uitmaken van de onteigening, maar in bijkomstige orde het bedrag der schadevergoeding kunnen beïnvloeden.

2° Er is geen vergoeding verschuldigd aan een

onteigende, indien de onteigening zijn toegang tot de openbare weg niet afsnijdt, maar enkel verschuift (Rb. Hasselt, 12-12-1907, Pas. 1908, III, 216). Men bedoelt hier niet de vergoeding, verschuldigd voor de onteigende grondstrook, waarop een uitweg is gelegen: die werd immers begrepen in de globale onteigeningsvergoeding. Het betreft evenmin een erfdiensbaarheid van overgang, want haar verval, door de onteigening teweeggebracht, wordt afzonderlijk vergoed aan de gewezen rechthebber(s) (art. 19, W. 17-4-1845). De aangehaalde rechtspraak heeft enkel als voorwerp, het vaststellen der depreciatie, welke het niet-onteigend deel van een goed ondergaat, door de onteigening van het ander deel. Het geciteerde vonnis zegt dat het resterend perceel geen waarde verliest, door de verschuiving van zijn uitweg. Nogmaals geen verschuiving van eigendom, maar alleen een wijziging in de genotswijze van de eigendom.

3° Er is tenslotte een uitgebreide rechtspraak voorhanden, over de vergoeding verschuldigd bij verlies van afsluiting (indemnité de déclôture). Wij zullen hierover meer moeten zeggen, wanneer wij handelen over de billijkheid der vergoeding. Zekere rechtsleer en rechtspraak (cfr. infra) houden voor, dat geen afsluiting voor het resterend perceel van de onteigende in zijn plannen heeft voorzien. In die hypothese is de afsluiting «verschoven», althans bij wijze van spreken. Want de nieuwe afsluiting is juridisch geheel vreemd aan de oude. De onteigening van de oude afsluiting moet alleszins vergoed worden — daarover gaat het niet. De aanbouw van een nieuwe afsluiting heeft enkel voor gevolg, dat de particulier niet bovendien een depreciatie van het resterend perceel kan laten gelden, door gemis aan afsluiting. Die nieuwe afsluiting moet zelfs niet aangebouwd worden op de grond van de particulier.

Er kan hier dus geen spraak zijn van verschuiving van eigendom, vermits de nieuwe afsluiting de onteigening zelf van de oude afsluiting niet vergoedt.

* * *

Het Belgisch wetsontwerp argumenteert in hoofdorde en in de ondergeschikte orde. In hoofdorde zegt de Memorie van Toelichting (n° 12): «Juridisch beschouwd sluit de aldus omschreven ruilverkaveling aan bij de wettelijke beperkingen van de eigendom uit hoofde van algemeen nut, zoals voorzien wordt bij art. 544 van het B.W.B.». Maar de ingewikkelde rechtsconstructies, die worden aangewend om die bewering te staven, slagen er niet in te doen aanvaarden, dat ruilverkaveling, gedwongen ontzetting uit de eigendom inhoudend, maar een beperking van het eigendomsrecht in de zin van art. 544 B.W.B. zou betekenen.

Uit de voorafgaande uiteenzetting is voldoende gebleken, dat ruilverkaveling essentieel een onteigening is, waarop art. 11 van de Grondwet toepasselijk blijft. Het wetsontwerp heeft voorwaar niet verkeerd gehandeld, door voorzichtigheidshalve ook de grondwettelijkheid van de ruilverkaveling te onderzoeken, al is het maar in subsidiaire orde.

Opdat de ruilverkaveling zou stroken met art. 11 van de grondwet, zijn vier voorwaarden te vervullen: de onteigening moet geschieden:

1. volgens de wettelijke vormvoorschriften (zonder verder belang voor ons vraagstuk);
2. tot het algemeen nut;
3. mits een billijke en
4. voorafgaande vergoeding.

2. Geschiedt ruilverkaveling tot het algemeen nut?

De beoordeling van dit algemeen nut, valt buiten de bevoegdheid van de rechter. Het is de Staat, die soeverein de aanwezigheid van een algemeen belang bij de onteigening decreteert, hetzij als wetgever, hetzij als uitvoerende macht (Brussel, 24-4-1839, Pas. 86; Luik, 16-9-1854, Cl. & B. IV, 632; Rb. Dendermonde, 10-5-1855, Cl. & B. IV, 617; Brussel, 28-5-1862, Pas. II, 333; Cass. 22-5-1863, Pas. I, 224; Brussel, 31-10-1874, B. J. 1875, 446; Brussel, 19-1-1875, Pas., II, 290; Rb. Antwerpen, 11-8-1881, Cl. & B. XXX, 733; Rb. Nijvel, 16-2-1910, P. P. 1910, 453; Rb. Brussel, 31-5-1913, Pas. 1914, III, 56; Rb. Tongeren, 28-10-1913, P. P. 1910, 453; Rb. Brussel, 31-5-1913, Pas. 1914, III, 56; Rb. Tongeren, 28-10-1913, Pas. 1914, III, 140; Rb. Antwerpen, 8-6-1932, Pas. III, 139; Verbr. 30-3-1933, Pas. I, 185).

Het is dus voldoende, dat het wetsontwerp van 8-3-1948 het beginsel poneert, dat ruilverkaveling het algemeen nut dient (zie o.m. Mem. v. Toelicht. n° 1, 13 en 42) opdat aan dit vereiste van art. 11 van de Grondwet zou voldaan zijn. Maar het wetsontwerp maakt de zaken meer ingewikkeld. Het zegt wel dat het algemeen belang aanwezig is, maar naast het privaat belang. «Terwijl onteigening uitsluitend gesteund is op beweegredenen van algemeen belang, dient ruilverkaveling zowel het algemeen, als het privaat belang» (Mem. v. Toelicht. n° 12).

Indien het waar is dat de Staat soeverein het algemeen belang decreteert, dan is het even waar, dat de scheiding van machten de rechter niet belet, de wil van de wetgever in onteigeningszaken na te gaan (Brussel, 13-11-1947, J. T. 1948, 104), noch het K. B. van onteigening soeverein uit te leggen (Verbr. 2-2-1882, Pas. I, 42). Aldus heeft de rechter kunnen beslissen, dat waar de wet spreekt over «acquisitions» zonder meer, zij niet het bestaan van het algemeen nut heeft gedecreteert (Rb. Brugge, 14-12-1896, Pas. 1897, III, 44).

Alles komt er terzake op aan, nauwkeurig het algemeen nut te formuleren. De Memorie van Toelichting is op dit stuk aanvechtbaar, want zij laat de rechter toe, het zwaartepunt te leggen op het belang der betrokken landbouwers in de ruilverkaveling, en een collectief belang van enkele burgers is nog geen algemeen nut in de zin van art. 11 G. W. (vgl. *Dron-sart & Belda, Traité de l'Expropriation*, n° 5).

Wij konden geen precedent van dergelijke dubbelzinnige formulering ontdekken. De wet van 2 Mei 1837, art. 12, voorziet de onteigening tot algemeen nut, met het oog op verkeerswegen ten behoeve van de mijnen: de wet zegt dan evenwel zeer duidelijk, dat de onteigening uitsluitend haar bestaansreden vindt in het algemeen nut, aan de steenkoolwinning verbonden. Ons wetsontwerp op de ruilverkaveling argumenteert geheel anders, vermits het op het privaat nut der ruilverkaveling steunt, om een onderscheid met de onteigening tot algemeen nut te runderen.

Kortom, zonder het systeem der ontworpen ruilverkaveling te moeten wijzigen, dient o.i. de formulering aangaande het algemeen en privaat nut herzien te worden, om onberispelijk te beantwoorden aan de voorwaarde van algemeen nut in de zin van art. 11 G. W. Het ware voldoende dat gewezen werd op het bijkomstig karakter van het privaat nut. Maar dit laatste wordt door het wetsontwerp zozeer op de voorgrond geschoven, omdat het aldus de lasten van de ruilverkaveling aan de particulier meent te kunnen overlaten...

3. Is de vergoeding bij ruilverkaveling « billijk » ?

Het wetsontwerp (Mem. v. Toelicht. n° 13) meent dat de vergoeding in natura welke de ruilverkaveling onderstelt, geheel strookt met de voorwaarde van art. 11 G. W. De rechtspraak en rechtsleer inzake onteigening zijn van het tegendeel overtuigd.

Men vertrekt van het grondbeginsel, dat de onteigening niet gelijkstaat met een gedwongen verkoop, maar in wezen een schadelijke daad van de overheid is (Rb. Nijvel, 11-3-1908, Rev. Notar. 1908, 662; Brussel, 20-5-1925, B. J. 1925, 453; Verbr. 27-5-1926, Pas. I, 387; Verbr. 26-6-1930, Pas. I, 257; Rb. Charleroi, 25-5-1948; Bull. Jur. Immob. 1948, 322; Picard, *Traité Général de l'Expropriation pour utilité publique*, II, p. 82). Ons zijn slechts twee uitspraken bekend, die het tegendeel voorhouden (Rb. Kortrijk, 18-1-1879, Pas. 1880, III, 25; Brussel, 30-7-1888, Pas. IO, 417) : het zijn alleenstaande gevallen, waarbij het er niet op aan kwam, de eigendomsoverdracht bij onteigening te karakteriseren als verkoop of schadelijk feit, maar een formulering aan te wenden, die de verhaalmiddelen van koper en verkoper op de onteigening zouden toepasselijk maken : toepasselijkheid van art. 1617 B. W.B. en ontvankelijkheid der vordering tot ontbinding. Niets belette de rechter zulke toepassing te maken, zonder onteigening een soort dwangverkoop te noemen. De regelen betreffende het verkoopcontract kunnen immers analogisch toegepast worden op de onteigening in de mate waarin deze een eigendomsovergang onder bezwarende titel met zich brengt.

Het schadelijke karakter van de onteigening komt duidelijk aan het licht in de verhoudingen tussen onteigende en derden. De onteigende zal de onteigening, zoals overmacht, als exceptie kunnen inroepen tegen aanspraken van derden (Rb. Brussel, 22-3-1911, Pas. III, 148), hetgeen hij niet kan bij gedwongen verkoop.

Anderzijds is het begrip « verkoop » niet denkbaar ten opzichte van goederen, die door de onteigening overgaan in het Openbaar Domein (cfr. Gent, 17-6-1903, Pas. 1905, II, 95). Die overgang geschiedt rechtstreeks, zonder omweg langs het Privaat Domein van de openbare instellingen, vermits de onteigening bij hypothese niet in het privaats belang van Staat, Provincie of Gemeente kan plaats grijpen (cfr. *Dronssart & Belva*, n° 6). Welnu het Openbaar Domein « koopt » noch « verkoopt » goederen, vermits gedeelten van het Openbaar Domein niet verhandelbaar zijn. Het Openbaar Domein wordt opgebouwd door overheidsdaaden, die private goederen affecteren tot het openbaar gebruik. Een K. B. van onteigening is zulke overheidsdaad, een « fait du prince », die aanleiding geeft tot schadevergoeding.

Uit die vaste rechtspraak halen wij een eerste argument, om het beginsel der geldelijke vergoeding te funderen : wanneer de onteigening een schadelijke daad is, dan is de onteigeningsvergoeding een schadevergoeding, en deze is uiteraard niet in natura betaalbaar (cfr. Picard, I, p. 86-87).

Een tweede argument ten voordele van het beginsel, billijke vergoeding + geldelijke vergoeding, vinden wij in de noodzakelijke beperking tot de koopwaarde van het onteigend goed, bij een vergoeding in natura, dan wanneer de Grondwetgever, door het aanwenden van de term « billijke » vergoeding, heeft gewild, dat de rechter alle waarde-elementen van het goed en alle verliezen door de onteigening teweeggebracht in aanmerking zou nemen, volgens zijn soevereine beoordeeling (Verbr. 20-4-1887, J. T. 778).

Die vergoeding zal zoveel moeten bedragen als nodig is, om een gelijkwaardig goed te kopen (Brussel,

19-11-1921, B. J. 1922, 618; Brussel, 27-7-1922, Pas. II, 167; Rb. Brussel, 31-10-1923, Pas. 1924, III, 21; Brussel, 205, 1925, B. J. 1925, 453; Brussel, 25-1-1930, B. J. 1930, 562; Verbr. 19-11-1931, Pas. I, 290) hetgeen ipso facto meer bedraagt dan de blote koopwaarde van het onteigend goed. Die billijke vergoeding moet o.m. een herbeleggingsvergoeding inhouden, die steeds verschuldigd is, zelfs wanneer de onteigende bekende, dat hij ze voor andere doeleinden zou aanwenden, dan tot het verwerven van een gelijkwaardig goed (Brussel, 11-12-1845, Pas. 1846, II, 249; Brussel, 7-7-1847, Pas. II, 153; Gent, 20-7-1861, Pas. 1862, II, 253; Brussel, 6-8-1868, Pas. II, 346; Brussel, 5-12-1877, Pas. 1878, II, 323; Rb. Antwerpen, 25-1-1879, B. J. 1879, 256; Luik, 5-2-1880, Pas. II, 313; Rb. Gent, 18-3-1908, P. P. 1909, 421) bijv. voor het delgen van een hypotheek (Rb. Aarlen, 21-2-1895, Cl. & B. XLIII, 420; Luik, 9-11-1895, Pas. 1896, II, 107). Een vergoeding in natura komt onmiddellijk in botsing met deze rechtspraak, omdat zij die herbeleggingsvergoeding uitschakelt.

Zij is dus volgens de constante rechtspraak strijdig met de Grondwet, omdat zij beperkt blijft bij een deel van de « billijke » vergoeding.

Ten derde kan enkel een geldelijke vergoeding billijk zijn, omdat zij alleen de onteigende, zowel als het Openbaar Domein beveiligd tegen aanspraken van derden (*Dronssart & Belva*, n° 30; Picard, I, p. 86; *Del Marmol*, *Traité de l'Expropriation*, II, n° 355; Gent, 10-1-1885, Pas. II, 192; Brussel, 4-6-1864, Pas. II, 289). De « billijkheid » van art. 11 G. W. onderstelt niet enkel een vrijwaring, maar ook een feitelijke voorkoming van stoornissen op het genot der vergoeding. Welnu allerlei rechten en vorderingen, feitelikheden en betwistingen kunnen een vergoeding in natura volgen, dan wanneer een geldelijke vergoeding, dat risico tot een minimum herleidt.

Zo staan onze rechtspraak en rechtsleer eensgezind op het standpunt der pecuniaire vergoeding (cfr. behalve de reeds geciteerde uitspraken : Rb. Verviers, 29-10-1864, B. J. 1865, 213; Rb. Ieper, 24-6-1892, 24-2-1910, P. P. 1911, 65; Brussel, 8-6-1928, Rev. com. P.P. 1893, 718; Luik, 20-3-1907, P. P. n° 1001; Brussel, 1929, 72). Eén uitspraak in tegengestelde zin : Rb. Brugge, 7-12-1885, Pas. 1886, III, 293; maar Rb. Brugge, 7-2-1887, Pas. III, 181, treedt weer de algemene opvatting bij.

Aldus is de onteigende niet verplicht het geheel of een deel van de vergoeding te aanvaarden, in de vorm van ruil met een naburig en gelijkaardig goed (Gent, 10-1-1885, Pas. II, 192), is evenmin de onteigende van een dijk verplicht een vergoeding te aanvaarden, in de vorm van de aanbouw van een nieuwe dijk, alhoewel hij op zulke wijze geen schade zou lijden (Brussel, 2-8-1858, Pas. 1860, 197). De Rechtspraak verwerpt om dezelfde redenen een vergoeding door uitvoering van werken (Brussel, 26-3-1845, Pas. II, 217; Rb. Verviers, 29-10-1864, B. J. 1865, 213; Brussel, 4-4-1871, Pas. II, 409; Rb. Charleroi, 25-5-1948, Bull. Jur. Immob. 1948, 322) door afbraakmaterialen (Picard, I, p. 91; *Del Marmol*, II, n° 356) of door ruil met een gelijkwaardige usine (*Del Marmol*, ibid.). Evenmin moet de particulier de outillering van zijn onteigende usine overnemen in vermindering op de vergoeding : hetzij de Rechtspraak die outillering, onroerend door bestemming, automatisch begrijpt in het onteigend goed (Brussel, 9-8-1878, Pas. 1879, III, 47; Rb. Antwerpen, 26-4-1884, Pas. 1885, III, 313), hetzij zij meent dat die outillering moet vermeld worden in het onteigeningsbesluit, opdat zij met het gehele goed zou kunnen onteigend worden (Rb. Antwerpen, 13-12-1881, Pas. 1882, III, 46), zij verwerpt

steeds het gedwongen karakter van die overname, als strijdig met het beginsel der billijke d.i. geldelijke vergoeding.

De vergoeding verschuldigd voor het verlies van afsluiting heeft het voorwerp uitgemaakt van heelwat controversen in rechtspraak en rechtsleer. Zoals wij boven terloops zegden heeft die vergoeding niet het onteigende goed, noch zelfs een deel ervan, nl. de afsluiting tot voorwerp: zij is integendeel een depreciatievergoeding betreffende een niet-onteigend grondstuk. De bestaande betwisting komt tenslotte neer op het bepalen van het oogenblik, volgens hetwelk de depreciatie moet berekend worden. Volgens een eerste mening — de jongste bij de auteurs — moet die depreciatie geraamd worden bij de onteigening zelf, t.t.z. het vonnis dat de vervulling der wettelijke formaliteiten vaststelt (aldus Brussel, 4-6-1864, Pas. II, 289; Rb. Charleroi, 29-2-1868, Pas. 1872, III, 40; Luik, 23-7-1883, B. J. 1886, 83; *Dronsart & Belva*, n° 39; *Hilbert, Traité de l'Expropriation pour cause d'utilité publique*, n° 346). Zij verwerpt de mogelijkheid, die depreciatie te compenseren met het optrekken van een nieuwe afsluiting door de onteigenaar, daar zulks een vergoeding in natura zou betekenen. Een andere rechtspraak (Rb. Mons, 10-7-1869, Cl. & B. XVIII, 410; Rb. Ieper, 24-6-1892, Cl. & B. XLI, 833) en de oudere rechtsleer (*Picard*, I, p. 88; *Del Marmol*, II, n° 357; *Pand. Belg.*, V°, *Expropriation pour cause d'utilité publique*, n° 1232) verdedigen de stelling, dat die depreciatie, in tegenstelling met de waarde van het onteigend goed, moet berekend worden op het einde van alle werken, die door de plannen van de onteigening zijn voorzien. Wij menen dat deze laatste zienswijze billijker voorkomt. Inderdaad de depreciatie voor verlies van afsluiting ontstaat wel krachtens het K. B. van onteigening, en moet dus begrepen worden in de onteigeningsvergoeding. Maar zij ontstaat niet op het oogenblik van de onteigening, maar pas door de nadien uit te voeren werken, die het slopen der afsluiting voorzien. Maar er is geen enkele reden aanwezig, om slechts een eerste phase dezer werken, nl. de afbraak van de afsluiting, in aanmerking te nemen, dan wanneer noodzakelijkerwijze en krachtens dezelfde plannen, een tweede phase zal volgen, waarin de afsluiting opnieuw zal worden opgetrokken. Essentieel is de voorwaarde, dat de «heropbouw» van de afsluiting samen met de onteigeningswerken worde bevolen, zoniet veroorzaakt het K. B. van onteigening een depreciatie zonder compensatie, welke als dusdanig moet vergoed worden. Is die voorwaarde vervuld, dan is in feite geen depreciatie ontstaan, en moet dus niets vergoed worden uit dien hoofde. De rechtsleer onderlijnt dit, om te laten uitschijnen dat haar zienswijze geen afbreuk kan doen aan het beginsel der pecuniaire vergoeding (cfr. vnl. *Picard*, l.c.).

Uit dit overzicht blijkt de traditionele eensgezindheid over het beginsel der pecuniaire vergoeding. De Memorie van Toelichting (n° 13) van het wetsontwerp op de ruilverkaveling, wil dat feit ontkomen, door te beweren dat «hoewel de bestaande wetgeving inzake onteigening slechts een in geld uitgedrukte vergoeding beoogt, de term «vergoeding» welke de Grondwetgever gebruikt heeft niet uitsluitend in de zin van een geldelijke schadeloosstelling dient geïnterpreteerd». Die beschouwing gaat lijnrecht in, tegen de overwegingen der rechtspraak, die uitsluitend en rechtstreeks uit art. 11 G. W. het beginsel der geldelijke vergoeding heeft afgeleid. Er is trouwens geen bepaling in de onteigeningswetgeving die de aard en de omvang der vergoeding nader omschrijft.

In dit verband stelt zich een tweede vraag. Is de vergoeding, gezien de lasten van de ruilverkaveling

door de betrokken particulieren worden gedragen, en gezien zij grondverlies lijden ten voordele van het Openbaar Domein, billijk in de zin van art. 11 G. W.? Wij stelden reeds deze vraag, toen wij de meerwaarden, door de ruilverkaveling verleend, nader omschreven. Dit is een feitelijke vraag, waarover kan getwist worden. Men kan alleen vermoeden, dat ook in feite het systeem van opgedrongen vergoedingen en verplichte lasten een billijke vergoeding te na komt.

4. Is de vergoeding bij ruilverkaveling «voorafgaand»?

Volgens de traditionele opvatting, moet de vergoeding, om aan deze laatste voorwaarde te voldoen, betaald worden vóór de inbezitneming door de onteigenaar (Rb. Luik, 28-11-1846, B. J. 1947, 6; Rb. Brussel, 26-3-1887, B. J. 1092; *Picard*, I, p. 92; *Dronsart & Belva*, n° 51).

Wanneer wij dit beginsel transponeren op de ruilverkavelingsprocedure, dan lijdt het geen twijfel, dat de vergoeding, bestaande in nieuwe percelen in het ruilverkavelingsblok, wel gelijktijdig is met de onteigening (cfr. Mem. v. Toelicht., n° 13), maar de inbezitneming door de onteigenaar niet voorafgaat, om de eenvoudige reden, dat de inbezitneming geschiedt vóór de onteigening. Alle ruilverkavelingswerken grijpen immers plaats vóór het verlijden der ruilverkavelingsakte.

Zelfs een fictieve splitsing van de ruilverkavelingsprocedure, in een onteigenings- en een delfrechtsprocedure kan het wetsontwerp niet redden. Vooreerst gaat die ontleding van de ruilverkaveling mank, doordat het delfrecht nooit alle ruilverkavelingswerken kan tot voorwerp hebben. Vervolgens steit het delfrecht voorop, dat de schadeloosstelling, analogisch met de onteigeningsvergoeding, betaald worde vóór de aanvang der werken.

Aldus moeten wij tot het besluit komen, dat de vergoeding bij ruilverkaveling niet voorafgaandelijk geschiedt. Ook de rechtspraak kwam tot dat besluit, waar ze zegde dat een vergoeding, bestaande in uitvoering van werken, niet alleen niet billijk is, omdat ze niet geldelijk is, maar bovendien niet voorafgaand (Rb. Ieper, 24-6-1892, P. P. 1893, 718).

Besluit.

De huidige ruilverkavelingsprocedure voldoet niet aan de vereisten van art. 11 G. W. De vergoeding welke zij voorziet is noch billijk, noch voorafgaand; bovendien is het algemeen nut van de ruilverkaveling door het wetsontwerp niet ondubbelzinnig gedecreteerd.

Wij herhalen hier onze overtuigde mening, dat ruilverkaveling onmisbaar is voor de bloei van onze landbouwexploitaties. Maar de weg daarheen mag niet leiden langs overtreding van de grondwettelijke beginselen, die het onteigeningsrecht van de overheid inperken.

Wij willen niets vooropzetten «de lege ferenda», al spijt het ons na de critiek geen meer positief werk te laten volgen. Men zal willen begrijpen dat dit noch in onze taak, noch in onze bevoegdheid ligt. Het moge volstaan erop te wijzen, dat ruilverkaveling kan verwezenlijkt worden door een aangepast gebruik van de traditionele onteigeningsprocedures.

Leo LINDEMANS,

Advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 20 Juni 1949.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever : M. Giroul.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Getuige in strafzaken. — De burgerlijke partij mag niet als getuige worden gehoord, wanneer de verdachte zich daartegen verzet.

Krachtens de artikelen 66 en 67 van het Wetboek van Strafvordering kan de gelaedeerde zich burgerlijke partij stellen hetzij bij een klacht, hetzij bij een volgende akte, zulks in elke stand van het geding tot aan het sluiten van de debatten. De akte van aanstelling, al kan zij in de loop van de zitting voorkomen, is echter geen tegensprekelijke akte van onderzoek.

In geval, om reden van de verschillende samenstelling van het zitting-houdend rechtscollege het onderzoek ter terechtzitting moet hervat worden, tast deze maatregel de aanstelling van de burgerlijke partij niet aan, die geldig geschied is voor het bevoegde rechtscollege, doch anders samengesteld.

Hij, die zich eenmaal regelmatig als burgerlijke partij heeft gesteld, is van dit ogenblik af partij in het geding geworden en is het gebleven, indien hij niet afstand heeft gedaan en de procedure van aanstelling noch uitdrukkelijk, noch impliciet is vernietigd. De burgerlijke partij mag derhalve niet als getuige worden gehoord, wanneer de verdachte zich daartegen verzet.

Brack t/ O. M. en Caene.

Gelet op het bestreden arrest, de 2 Maart 1949 gewezen door het Militair Gerechtshof, zetelende te Brussel;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 66, 67, 156, 189, 190 en 382 van het Wetboek van Strafvordering, doordat de burgerlijke partij Caene Alphonse, die zich als zodanig ter terechtzitting van de Krijgsraad te Brugge dd. 29 April 1947 had gesteld, en zijn echtgenote, onder eed als getuigen werden gehoord ter terechtzitting van dezelfde Krijgsraad dd. 9 Januari 1948, en dit niettegenstaande het verzet van de verdediging;

Overwegende dat uit het proces-verbaal der terechtzitting, door de Krijgsraad te Brugge op 29 April 1947 gehouden, blijkt dat Caene Alphonse zich op deze terechtzitting in zake tegen de aanlegger burgerlijke partij stelde; dat hem van deze aanstelling akte werd verleend door bepaling van het bedrag van de in consignatie te storten borgsom om de kosten te dekken op 2.000 frank, som welke onmiddellijk door de burgerlijke partij gestort werd in handen van de griffier;

Overwegende dat krachtens de artikelen 66 en 67 van het Wetboek van Strafvordering, de klagende persoon zich burgerlijke partij mag stellen hetzij bij een klacht, hetzij bij een volgende akte, in elke stand van de zaak, tot aan het sluiten van de debatten; dat deze akte van aanstelling, indien ze in de loop van de zitting kan voorkomen, echter geen tegensprekelijke akte van onderzoek is;

Dat dienvolgens, in het geval waarin, om reden van de verschillende samenstelling van de zetel, het

onderzoek ter terechtzitting moet hervat worden, deze maatregel de aanstelling van de burgerlijke partij niet aantast, welke geldig gedaan werd vóór de bevoegde rechtsmacht, maar wier zetel anders samengesteld was;

Dat, dienvolgens, Caene Alphonse, die zich regelmatig ter terechtzitting dd. 29 April 1947 burgerlijke partij had gesteld, vanaf dit ogenblik partij in het geding was geworden; dat, wijl hij geen afstand had gedaan en de rechtspleging van aanstelling noch uitdrukkelijk, noch impliciet vernietigd was, hij in zake burgerlijke partij was gebleven;

Overwegende dat door het proces-verbaal van de terechtzitting van de Krijgsraad te Brugge dd. 9 Januari 1948 vastgesteld is, dat Caene Alphonse, ondanks het uitdrukkelijk verzet van de aanlegger, in bedoelde zaak op die terechtzitting in hoedanigheid van getuige een verklaring heeft gedaan na de wettelijke eed te hebben afgelegd;

Overwegende dat de Krijgsraad door tot dit verhoor over te gaan niettegenstaande het verzet van de beklaagde de in het middel bedoelde artikelen heeft geschonden, daar de burgerlijke partij gelijk moet gesteld worden met de personen opgesomd in de artikelen 156 en 322 van het Wetboek van Strafvordering;

Overwegende dat het bestreden arrest door zijn beslissing te doen steunen op dit onregelmatig onderzoek de nietigheden heeft overgenomen waarvan dit aangetast was; dat het aldus de ingeroepen wetsbepalingen heeft geschonden;

Overwegende dat de vernietiging van de op de publieke vordering gewezen beslissing de verbreking medesleept van de op de burgerlijke vordering gewezen beslissing;

Om die redenen :

En zonder acht te slaan op het tweede middel;

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Legt de kosten ten laste van de verwerende burgerlijke partij;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof, anders samengesteld.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 11 Juli 1949.

Voorzitter : M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-verslaggever : M. Vandermersch.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Advocaat : Mr. L. Moyersoën.

Douanen en accijnzen. — Accijnsrecht op ongefabriceerde tabak. — Berekening onmogelijk wegens het ontbreken ener wetsbepaling omtrent het bedrag.

Vóór de wet van 31 December 1947 bestond geen wetsvoorschrift, dat het bedrag van het accijnsrecht op ongefabriceerde tabak bepaalde.

De bij de wet van 23 Juni 1935 tegen de tabakplanter, die zich schuldig maakt aan niet-nakoming van de hem bij die wet opgelegde verplichtingen, bedreigde oplegging van het accijnsrecht en van een boete, gelijk aan het tienvoud van dat recht, is een straf. Een strafbepaling mag niet analogisch wor-

den toegepast zodat het voor rooktabak voorziene accijnsrecht niet bij analogie op tabak in blad mag worden toegepast.

Douanen en Accijnzen t/ Eeman, Karel.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen door het Hof van Beroep te Gent, op 11 Maart 1949;

Over het enig middel van verbreking: schending van het nieuw artikel 3 par. 1 en 4 van de wet van 23 Juni 1938 (artikel 2 van het Besluit van de Secretaris-generaal van Financiën dd. 8 Juni 1942) en van het Besluit van de Secretaris-generaal van Financiën dd. 9 Juni 1942, doordat het Hof van Beroep te Gent bij arrest van 11 Maart 1949 de planter Eeman Karel niet veroordeeld heeft tot betaling van de accijnsrechten en tot een boete gelijk aan het tienvoud van die rechten, om reden dat geen enkele wetsbepaling, een accijnsrecht bepaalt voor ongefabriceerde tabak;

Overwegende dat Eeman Karel, tabakplanter, op verzoek van de Heer Minister van Financiën werd vervolgd wegens het niet vertonen van de wettelijk gestelde opbrengst droge tabak van de oogst 1943; dat van hem betaling werd gevorderd van de gesloten accijnsrechten en van een geldboete van tienmaal de gesloten accijnsrechten;

Overwegende dat het bestreden arrest de feiten ten laste van verweerder bewezen verklaart; doch, overwegende dat geen wetsbepaling het bedrag van het accijnsrecht op ongefabriceerde tabak bepaalt en dat « er ten laste van beklagde geen accijnsrecht, waarvan het bedrag bij gebrek aan wetsbepaling niet kan berekend worden, en vervolgens geen geldboete, gelijk aan tienmaal dat recht, mag toegepast worden », verweerder enkel heeft veroordeeld tot de minimumgeldboete van 1.000 frank, voorzien bij het artikel 3 lid 1 van de wet van 23 Juni 1938, gewijzigd door artikel 2 van het Besluit van de Secretaris-Generaal van Financiën van 8 Juni 1942;

Overwegende dat krachtens de wet van 23 Juni 1938 het accijnsrecht op de tabak een verbruiksrecht is, betaalbaar door de fabrikant en af te dragen door de verbruiker; dat de planter het accijnsrecht slechts betalen en afdragen moet voor de tabak, voorbehouden voor zijn eigen gebruik; dat de wet dan ook enkel het bedrag van het accijnsrecht heeft bepaald wat betreft de gefabriceerde tabak;

Overwegende wel is waar dat artikel 2 lid 1 van de wet van 23 Juni 1938, gewijzigd door het Besluit-Wet van 31-7-1941, de Minister van Financiën machtigt om het even welke maatregelen te treffen om de heffing van het accijnsrecht te verzekeren en de bewaking van de tabakbeplantingen te regelen, dat artikel 3 lid 1 van dezelfde wet, gewijzigd door artikel 2 van het Besluit-Wet van 8 Juni 1942, om het even welke praktijken, die tot doel hebben de belastbare producten aan de toepassing van het ingesteld accijnsrecht te onttrekken, strafbaar stelt met een geldboete, gelijk aan tienmaal het ontdoken accijnsrecht, zonder voor elk geval beneden 1.000 fr. te mogen blijven, en verder bepaalt dat de tabakplanter, die zijne beplanting of de opbrengst van zijn oogst geheel of ten dele onttrekt of tracht te onttrekken aan de bewakingsmaatregelen die gebeurlijk mochten voorgeschreven zijn krachtens artikel 2 eerste lid, onder toepassing dezer bepaling valt; dat de wet niettemin voor de ongefabriceerde tabak geen bedrag van accijnsrecht heeft vastgesteld;

Overwegende dat de maatregelen van bewaking der beplantingen door de latere wetgeving zeker werden verscherpt en de verplichtingen opgelegd aan de tabakplanters verzaamd; dat door het besluit van

31 Juli 1941 de hoeveelheid droge tabak werd bepaald, dat de tabakplanter gehouden is aan te geven aan het Beheer van Accijnzen, en uitdrukkelijk voorzien werd, dat het te kort aanleiding geven zou tot toepassing van artikel 3 van de wet van 23 Juni 1938; dat artikel 7 van het Besluit van 10 Juni 1942 aan de tabakplanter oplegt de algeheelheid van zijn tabakoogst te vertonen en het tekort in de mate waarin het 2 % te boven gaat, met accijnsrecht belastbaar stelt; maar dat beide besluiten, wat betreft de bestraffing van het niet nakomen der verplichtingen welke zij opleggen, steeds eenvoudig verwijzen naar de strafbepaling van het gewijzigd artikel 3 par 1 en 2 van de wet van 23 Juni 1935;

Overwegende dat artikel 1 par. 1 en 2 van de wet van 23 Juni 1938 niet werd veranderd door het Besluit van 8 Juni 1942, houdende wijziging en aanvulling van voornoemde wet; dat echter door dit besluit aan artikel 3 van de wet een bijkomende bepaling werd bijgevoegd, waarbij aan het Hoofd van het Ministerie van Financiën werd opgedragen voor elke categorie van producten forfaitair de kleinhandelprijs te bepalen, die als grondslag dienen moet voor de heffing van de rechten, of het bedrag der te heffen rechten op gefabriceerde tabak aangeslagen ten laste van onbekende en op gefabriceerde tabak, waarvan het bezit of het vervoer onregelmatig is, alsmede op groene tabak of droge ongefabriceerde tabak, die het voorwerp uitmaakt van een overtreding;

Overwegende dat het Besluit van 9 Juni 1942, door de Secretaris-Generaal van Financiën genomen in uitvoering dezer bijkomende bepaling, enkel op een forfaitaire waarde de kleinhandelprijs vaststelt waarop het accijnsrecht dient te worden berekend betreffende tabak in bladeren, andere dan groene tabak of tabak waarvan de vervaardiging niet gans voltooid is, doch dat het bedrag niet bepaalt van het te heffen accijnsrecht op ongefabriceerde tabak;

Overwegende dat de tabel van 1 Juli 1942, op 1 Juli 1942, in het Staatsblad gepubliceerd, waarop het Beheer zich in zijn memorie beroept, ook geen accijnsrecht voorziet op ongefabriceerde tabak;

Overwegende dat uit deze bepalingen niet kan worden afgeleid dat, wat betreft het bedrag van het accijnsrecht, de ongefabriceerde tabak dient te worden gelijkgesteld met de rooktabak, vermits deze het enig product is, met snuif en droge pruimtabak, dat per gewicht is belastbaar gesteld;

Overwegende immers dat de betaling van het accijnsrecht en van een boete, gelijk aan het tienvoud van dit recht, waarmede de wet van 23 Juni 1935 de tabakplanter belast, die zich schuldig maakt aan niet-nakoming der hem bij de wet opgelegde verplichtingen, een straf uitmaakt; dat een straf slechts wettelijk is, wanneer haar bedrag uitdrukkelijk door de wet wordt vastgesteld; dat een straf niet analogisch kan worden bepaald;

Overwegende dat diensengevolge het middel niet kan worden aangenomen;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de uitgesproken beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten ten laste van de Staat, Beheer van Financiën.

NOOT: Het bestreden, thans door het Hof van Verbreking bevestigde arrest van het Hof van Beroep te Gent d.d. 11 Maart 1949 is gepubliceerd in R. W. 1948-49, 1034.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

11e Kamer — 30 Maart 1949.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : M.M. Sépulcre en Hendrickx.

Advocaat-Generaal : M. Van der Perren.

Advocaten : Mrs. Van den Berghe en De Vis.

Belastingen. — Ongerechtvaardigde ambtshalve aanslag van een Joods belastingplichtige over bezettingsjaren, gedurende dewelke hij ondergedoken leefde.

Het is aannemelijk, dat de belastingplichtige, die als Jood gedurende de bezettingsjaren heeft moeten onderduiken, niet in de gelegenheid was om belastingaangiften in te dienen.

Ook moet worden aangenomen dat hij zich om dezelfde redenen gedurende die tijd in de onmogelijkheid bevond om handel te drijven en daarmee winsten te maken, zodat hij in verband met zijn onbestaande of zeer geringe inkomsten niet verplicht was aangifte te doen. Er bestond derhalve voor het Beheer van Financiën geen grond om hem ambtshalve aan te slaan.

De inlevering door de belastingplichtige in October 1944 van oude bankbiljetten tot een vrij aanzienlijk bedrag ingevolge de muntsaneringsbepalingen, bewijst niet, dat deze gelden zouden zijn voortgekomen uit in bezettingstijd gemaakte winsten.

De belastingplichtige geeft omtrent de herkomst dezer gelden overigens een verklaring, die het Hof waarschijnlijk lijkt.

Spitzer t/ Beheer der directe belastingen te Antwerpen.

Gezien het bezwaar, regelmatig en tijdig ingediend door Spitzer Smil-Samuel tegen de beslissing nr 91540 m van de Directeur der rechtstreekse belastingen te Antwerpen (directie d.d. 28 Januari 1947, betrekking hebbende op zijne aanslagen in de inkomstenbelastingen over het dienstjaar 1946 (navordering over 1943) en over 1946 (navordering over 1945) en de toegepaste verhoging wegens bestraffing (zaak ingeschreven ter griffie van het Hof van Beroep onder n° 6442).

Gezien ook het bezwaar regelmatig en tijdig ingediend door bedoelde requirant tegen de beslissing nr 93508 m van voornoemde Directeur der belastingen d.d. 2 Augustus 1948, betrekking hebbende op zijn aanslag in de inkomstenbelastingen en de nationale crisisbelasting over het dienstjaar 1946 (navordering 1944), zaak ingeschreven ter griffie van het Hof van Beroep onder nr. 6952.

Overwegende dat de zaken ter Griffie ingeschreven onder nummers 6442 en 6952 verknocht zijn en dat er grond bestaat deze samen te voegen ;

Overwegende dat het Beheer voor ieder der beoogde dienstjaren requirant ambtshalve heeft aangeslagen bij afwezigheid van aangifte ;

Overwegende dat voor de dienstjaren 1943 en 1944 belanghebbende staande houdt, dat hij zich in de onmogelijkheid bevond regelmatig ene verklaring neer te leggen, daar hij als Israëliet vanaf Augustus 1942 had moeten onderduiken; dat over het dienstjaar 1945 deze beweerde onmogelijkheid van verklaring in ieder geval niet als grond van overmacht kan ingeroepen worden ;

Overwegende dat requirant overigens, wat de drie dienstjaren betreft, te recht aanvoert dat hij wegens dezelfde reden van onderduiken zich in de onmogelijkheid

bevond om handelszaken te drijven en handelswinsten te maken;

Dat hij diensgevolge geen verplichting had aangifte te doen, gezien zijne niet bestaande of onbeduidende inkomsten.

Dat er diensgevolge in ieder geval geen grond bestaat voor het beheer van Financiën om hem van ambtswege aan te slaan (art. 53 § 2 der samengeschatelde belastingwetten) ;

Overwegende dat het Beheer, gebruik makende van artikel 28 der samengeschatelde wetten, bij gebrek aan een regelmatige boekhouding en bij gebrek aan het voortbrengen van bewijskrachtige bescheiden vanwege requirant, deze laatste aanslaat bij vergelijking met de verklaarde of aangenomen winsten, bepaald voor handelsbedrijven uitgeoefend door gelijkaardige belastingplichtigen; dat de door het beheer voorgebrachte aanduidingen van vergelijkingpunten over soortgelijke handelszaken werkelijk als te onduidelijk en te vaag voorkomen om een werkelijke vergelijking mogelijk te maken en aan het Hof de middelen te verschaffen om zakelijk over de beweerde winsten te oordelen ;

Overwegende dat de bewering van het Beheer als zouden de 26.200 fr. oude bankbiljetten, die belanghebbende in October 1944 ingevolge de muntsaneringswet deponeerde, als aanwijzing van een hogere levensstandaard kunnen voorgebracht worden om de winsten van requirant gedurende de oorlogsjaren aan te tonen, niet volstaat om te bewijzen dat deze gedeponeerde sommen voortkomen van winsten, in de boekjaren 1942, 1943 en 1944 gemaakt, dat overigens de belastingen essentieel per jaar en op de winsten van elk afzonderlijk jaar moeten geheven worden, ingevolge het principe van éénjarigheid der belastingen;

Overwegende dat requirant volhoudt, dat deze som van 26.200 fr. voortkomt van vooroorlogse spaarpenningen, en van de verkoop van huismeubelen en van juwelen, door hem gedaan in vooruitzicht van het onderduiken van zijn gezin, van joodsen oorsprong; dat belanghebbende redelijkerwijze heden in de onmogelijkheid verkeert deze bewering nog te staven ;

Dat voor het Hof nochtans deze beweringen wel als waarschijnlijk voorkomen ; dat zij overigens overeenstemmen met de verklaring van personen, bij wie requirant te St. Amandsberg bij Gent zonder regelmatige inschrijving kosteloos inwoonde tot aan de bevrijding ;

Overwegende dat, zelfs indien ter zake de feitelijke omstandigheden een aanslag van ambtswege moesten wettigen, het Beheer in elk geval niet de beweerde winsten heeft bewezen, die als basis worden opgegeven van de betwiste aanslag en deze laatste zouden moeten rechtvaardigen ;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting het verslag, gedaan door Raadsheer Ooms, d.d. Voorzitter, en het eensluidend advies van de Heer Advocaat-Generaal Van der Perren,

Alle andere besluiten ontzeggende,

Voegt te samen als verknocht de zaken, ter griffie van het Hof ingeschreven onder nummers 6442 en 6952.

Ontvangt de bezwaarschriften, verklaart deze gegrond.

Doet te niet de bestreden beslissing en de aanslagen, waarover deze beslissingen gaan.

Veroordeelt de Belgische Staat, Beheer van Finan-

ciën, om aan requirant terug te betalen alle niet verschuldigde sommen, welke op deze taksen betaald zijn, met de verwijl intresten ingevolge art. 74 der samengeschakelde belastingwetten.

Veroordeelt daarenboven de staat tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

23 November 1949.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : M.M. Graaf de Villermont en J. Rutsaert.
Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs Van der Haegen en M. Deloof.

Arbitrage. — Scheidsrechterlijk beding. — Afwijkende houding van een der partijen in een ander geding zonder invloed op haar bevoegdheid om zich op het beding te beroepen. — Bevoegdheid van scheidsrechters.

De door een van partijen, die thans beroep doet op een scheidsrechterlijk beding, in een ander geding aangenomen afwijkende houding, doet niet af aan het recht van die partij om zich in het thans gerezen geschil op de bepalingen van voormeld beding te beroepen.

De scheidsrechters oordelen zelve over de vraag, of zij geldige redenen hebben om de hun opgedragen taak te weigeren.

Van Hollebeke t/ G. Stuyck en Co.

Gezien de akte van hoger beroep d.d. 10 Maart 1948 tegen een vonnis van 6 April 1946 der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is; Overwegende dat de eerste rechter zich onbevoegd heeft verklaard op grond van de overeenkomst van partijen welke, zo verklaart hij, bepaalt « dat alle geschillen, welke tussen partijen kunnen oprijzen ter gelegenheid van de uitvoering van dit contract, moeten onderworpen worden aan de Chambre Arbitrale des Graines et Grains, welke scheidsrechters aanduidt »;

Overwegende dat bedoelde overeenkomst inderdaad uitdrukkelijk vermeldt dat de verkoop gesloten wordt onder de algemene voorwaarden van het contract van « La Chambre arbitrale et de conciliation pour grains et graines d'Anvers »;

Overwegende dat dit contract voorziet dat « elk geschil, dat uit de verkoop kan ontstaan tussen verkoper, koper of tussenpersoon, of tussen twee van hen, zal gevonnist worden door de scheidsrechterlijke kamer Chambre Arbitrale et de Conciliation pour grains et graines d'Anvers met de gebeurlijke mogelijkheid van beroep, overeenkomstig hare statuten, verordeningen en compromissen op heden van kracht »;

Overwegende dat, in strijd met de beweringen van beroeper, hieruit de verplichting volgt voor partijen hun geschil voor beslissing aan voornoemde scheidsrechterlijke Kamer te onderwerpen (zie in dezelfde zin Rechtbank van Koophandel Antwerpen, 9 December 1922, Jurispr. Port d'Anvers 1923, blz. 25); dat de houding, welke beroepene in een ander geding (zaak Fitaro) zou hebben aangenomen, daaraan niet afdoet, gezien beroepene thans van zijn recht gebruik verklaart te willen maken, om op de beslissing van de scheidsrechterlijke kamer beroep te doen; dat in

vermelde zaak Fitaro de kwestie van de bevoegdheid ten andere door partijen voor de rechtbank niet blijkt te zijn besproken geworden;

Overwegende dat het in onderhavig geschil werkelijk gaat over een uit de gesloten verkoop voortvloeiend geschil betreffende de vraag op wie, volgens de voorwaarden van deze verkoop CIF, zekere risico's of lasten — volgens beroeper van een « bijvracht » — moeten rusten;

Overwegende dat volgens beroeper de scheidsrechterlijke Kamer onmogelijk onderhavig geding zou kunnen beslechten, gezien het ter zake gaat over « oesterschelpen »;

Overwegende dat het aan de scheidsrechters zelf behoort er over te oordelen of zij geldige redenen hebben om de hun opgedragen taak af te wijzen (Rép. Prat. Droit Belge, I, V°, Arbitrage, 362 en volg., zie o.m., N° 368; Rechtb. v. Koophandel Antwerpen, 9 December 1922, reeds vermeld, Jurispr. Port d'Anvers, 1923, blz. 26);

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935, waar- van toepassing werd gedaan,

Gehoord de Heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren in zijn eensluidend advies, ter openbare zitting gegeven,

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo, en veroordeelt beroeper in de kosten van hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 28 October 1949

Voorzitter : M. Mechelynck.

Raadsheren : M.M. Eyben en de Foy.

Advocaat-Generaal : M. Willems.

Advocaat : Mr. W. Van Hille (Gent).

Epuratie. — Betrekkelijke onbevoegdheid van de krijgsauditeur i.v.m. de woonplaats van de belanghebbende.

Op de dag, dat de krijgsauditeur te Gent de beslissing nam om belanghebbende op de epuratielijst te plaatsen, was hij daartoe niet bevoegd, omdat belanghebbende op dat ogenblik zijn woonplaats had in Nederland.

Op de dag, dat de krijgsauditeur te Brussel een zelfde beslissing nam, was hij evenmin daartoe bevoegd, omdat belanghebbende op die datum te Berchem (Antwerpen) zijn woonplaats had.

O. M. t/ M.

Gezien de beslissing van de Heer Krijgsauditeur te Gent d.d. 7 Maart 1946 en die van de Heer Krijgsauditeur te Brussel d.d. 19 December 1947, beide beslissingen inschrijving inhoudend van de naam van belanghebbende op de lijst, voorzien bij artikel 4 alinea 1, van de Besluitwet van 19 September 1945, met het oog op de vaststelling van het levenslang verval van de rechten, vermeld in artikel 123 sexies van het strafwetboek om te hebben gebeneficiëerd van de Bormscommissie (art. 2, par. 5);

Gezien het vonnis, op verzet tegen voormelde beslissing, de 12 October 1948 bij verstek geveld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, dewelke het

behouden van de inschrijving beveelt van de naam van belanghebbende op de lijst van de Heer Krijgsauditeur;

Gezien het vonnis op verzet tegen voormeld vonnis, de 22 Februari 1949 bij tegenspraak geveld door voormelde Rechtbank, dewelke het verval beperkt tot de rechten, vermeld in art. 123, 6° sub litt. a, b, c, d, e, f, g, j en tot de duur van 20 jaar, met ingang op de datum der inschrijving;

Gezien de hoger beroepen, tegen dit vonnis op 26 Februari 1949 door belanghebbende en door de Heer Procureur des Konings ingesteld;

Overwegende dat de beroepen regelmatig en tijdig ingesteld werden;

Overwegende dat verzoeker in dato 7 Maart 1946 door de Krijgsauditeur te Gent ingeschreven werd op de lijst, voorzien door art. 4 der besluitwet van 19 September 1945; dat de stukken van de bundel uitwijzen dat verzoeker op dat ogenblik in Nederland gehuisvest was;

dat derhalve niet de Krijgsauditeur te Gent maar die te Brussel bevoegd was om tot de inschrijving over te gaan;

Overwegende dat verder in dato 19 December 1947 de Krijgsauditeur te Brussel tot de inschrijving van verzoeker op de lijst der burgerontrouwen overging; dat uit een uittreksel uit de bevolkingsregisters van Antwerpen blijkt dat verzoeker op die datum te Berchem ingeschreven was; op zijn minst dat hij vanaf 14 Augustus 1947 een vaststaande woonplaats in België had; dat dienvolgens, de Krijgsauditeur te Brussel evenmin bevoegd was om op voormelde datum tot de inschrijving over te gaan;

Om deze redenen :

Het Hof, beslissende op tegenspraak,

Gezien de wet van 14 Juni 1948; art. 24 der wet van 15 Juni 1945,

Ontvangt te beroepen, rechtdoende, verklaart het hoger beroep van belanghebbende gegrond, dienvolgens doet het bestreden vonnis te niet; wijzigende verklaart nietig en zonder waarde de inschrijving van verzoeker op de lijst door art. 4 der besluitwet van 19 September 1945 voorzien;

Beveelt de schrapping dezer inschrijving;

Laat de kosten van beide aanleggen ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 16 Maart 1949.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Van Malleghem.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Vervoer van personen. — Aan een reiziger overkomen ongeval. — Aansprakelijkheid van de autobusondernemer krachtens het door zijn ondergeschikte (autobus-bestuurder) gesloten vervoercontract. — Verschil tussen de aansprakelijkheid ex art. 1382 B.W. en die ex contractu ten aanzien van de bewijslast.

Wanneer een autobushouder met een vereniging een overeenkomst heeft aangegaan tot vervoer harer leden, doch de bestuurder van de autobus, in dienst staande van de autobusondernemer aanvaard heeft een niet-lid van bedoelde vereniging tegen betaling samen met de leden te vervoeren, moet de bestuurder geacht worden namens zijn meester met voormeld niet-lid een vervoercontract te hebben gesloten

waardoor zijn meester gebonden is, tenzij deze mocht bewijzen dat zijn ondergeschikte gehandeld heeft buiten de perken van zijn mandaat en in strijd met de hem gegeven bevelen.

Vordering krachtens art. 1382 B. W. niet toewijsbaar daar in casu niet bewezen is, dat het ongeval aan de schuld van de autobestuurder te wijten is; daarentegen is de autobusondernemer wel aansprakelijk op grond van het vervoercontract, indien hij niet bewijst, dat het ongeval het gevolg is geweest van een vreemde oorzaak, die hem niet kan worden toegerekend.

De Coninck t/ Platteeuw en Dumortier.

Overwegende dat appellant op 7 April 1946 een reis ondernam van Ieper naar Houthulst met de autobus van de tweede geïntimeerde, bestuurd door diens aangestelde, eerste geïntimeerde, dat toen appellant opstapte, al de zitplaatsen bezet waren en er reeds verscheidene personen in de car recht stonden, dat hij zich verplicht zag te blijven rechtstaan naast de rechter voordeur; dat in een bocht, bij het binnenrijden der gemeente Houthulst, deze deur opensloeg zodat appellant uit de car viel en ernstig werd gekwetst;

Overwegende dat de door appellant ingestelde eis, strekt tot hoofdelijke veroordeling van de twee geïntimeerden tot betaling van een schadevergoeding, groot 370.25,55 fr. om de door appellant ondergane schadelijke gevolgen van dit ongeval te herstellen.

Overwegende dat geïntimeerden ten onrechte staande houden, dat appellant in hoger beroep een nieuwe vraag instelt waar hij het vervoercontract inroept, dat ontstaan is tussen hem en geïntimeerde Dumortier, toen hij in handen van diens aangestelde 20 fr. betaalde om de reis mee te maken; dat uit de bewoordingen van het exploot van rechtsingang immers blijkt dat appellant zijn vordering heeft gegrond niet alleen op art. 1382 B.W. wegens de fouten, die hij aan geïntimeerde Pateeuw verweet, maar tevens op de gebrekkige uitvoering van voormelde overeenkomst;

Overwegende dat geïntimeerden ook vruchteloos opwerpen dat er geen vervoercontract ontstaan is tussen appellant en Dumortier omdat deze laatste met de « Club Sportif Yprois » had gecontracteerd en dat appellant van deze vereniging geen deel uitmaakte;

Overwegende inderdaad dat, toen de aangestelde van Dumortier aanvaard heeft appellant tegen betaling van 20 fr. te vervoeren van Ieper naar Houthulst samen met de leden van voormelde vereniging, hij namens zijn meester met appellant een vervoercontract heeft gesloten waardoor Dumortier gebonden is, tenzij hij mocht bewijzen dat zijn aangestelde gehandeld heeft buiten de perken van zijn mandaat, in strijd met de hem gegeven bevelen; dat hij zulks noch bewijst noch aanbiedt te bewijzen;

Overwegende dat appellant zich dus wel degelijk op art. 4 van de wet van 25 Augustus 1891 vermag te beroepen om Dumortier voor de schadelijke gevolgen van het ongeval verantwoordelijk te stellen, zo hij het bewijs niet brengt, dat het ongeval ontstaan is uit een oorzaak, die hem niet kon worden toegerekend;

Overwegende dat de juiste oorzaak van het bewuste ongeval niet kan worden vastgesteld; dat uit de informatie gedaan door de rijkswacht, immers niet met de vereiste zekerheid kan worden uitgemaakt of appellant naast de deur stond of met de rug daartegen geleund was, noch of de autobus ja dan neen zodanig vol bezet was, dat appellant niet anders kon doen dan met de rug de deur te raken;

Overwegende dat, zo de geïntimeerden bij ontstentenis aan voldoende zekerheid omtrent de oorzaak van

het ongeval, niet verantwoordelijk zijn op grond van art. 1382 B.W., geïntimeerde Dumortier integendeel de volle verantwoordelijkheid voor de schadelijke gevolgen van het ongeval moet dragen op grond van het vervoercontract;

Overwegende dat partijen vóór het Hof omtrent het bedrag van de gevorderde schadevergoeding nog niet hebben geconcludeerd;

Om deze redenen :

Het Hof, gelet op art. 24 Wet 15-6-35.

Alle andere conclusiën van de hand wijzende, ontvangt het hoger beroep, verklaart het geground, doet het bestreden vonnis te niet en opnieuw wijzende, zegt voor recht dat de vordering van appellant, naar de bewoordingen van het exploit van rechtsingang, gesteund was zowel op een vervoercontract als op art. 1382 B.W., verklaart de vordering gericht tegen de beide geïntimeerden op grond van art. 1382 B.W. ongegrond wijst ze af, verklaart de vordering gericht tegen de geïntimeerde Dumortier op grond van gebrekkige uitvoering van een vervoercontract gegrond en alvorens verder te beslissen, beveelt aan geïntimeerde Dumortier en aan appellant omtrent het bedrag van de gevorderde schadevergoeding te concluderen;

Stelt geïntimeerde Platteeuw buiten zaak zonder kosten;

Veroordeelt appellant tot de kosten van beide aanleggen veroorzaakt door het in zake stellen van voornoemde Platteeuw;

Veroordeelt geïntimeerde Dumortier tot al de overige tot heden gedane kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer — 14 Juli 1949.

Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : M.M. Lagae en Van den Abeele.

Advocaat-Generaal : M. Bohyn.

Advocaten : Mrs. Floré en Sabbe.

Loterij. — Strafbbaarheid ook bij kosteloosheid der loten. — Vereiste toelating der overheid. — Strafbepalingen worden niet door onbruik afgeschaft. — Feitelijke dwaling? — Verbeurdverklaring. — Vernietiging van aankondigingen en plakbrieven.

De omstandigheid, dat de loten kosteloos beschikbaar werden gesteld voor de deelnemers aan de Kerst-Oudejaarsfeesten of bij bestelling van dranken te dezer gelegenheid, doet aan de strafbaarheid van de telastgelegde feiten niet af; die kosteloosheid belet immers niet de bevordering van de speelzucht die de wetgever heeft willen beteugelen.

De beweerde instemming van de burgemeester met het houden van bedoelde loterij kan de toelating van het college van burgemeester en schepenen niet vervangen, die eerst tijdens het onderzoek en nadat het strafbaar feit was vastgesteld, werd verzocht. Overigens was de toelating van de regering vereist, daar de bekendmaking in meer dan één provincie geschiedde, ook al werden loterijbiljetten niet buiten het casino zelf uitgegeven.

Het beroep op het feit, dat vroeger in dergelijke gevallen nooit vervolgd werd, kan verdachten niet baten, daar strafbepalingen niet door onbruik worden afgeschaft.

Ook kan het vroeger stilzitten van het O. M. niet als oorzaak ener feitelijke dwaling worden ingeroe-

pen, daar de betwisting niet betreft het karakter der te laste gelegde feiten, doch de betekenis der wet, die iedereen geacht wordt juist te kennen.

Er is geen grond tot verbeurdverklaring van de in beslag genomen lijst van inschrijvingen en geldbedragen, daar deze slechts voortkomen uit betalingen van de prijs voor de deelneming van de feestmaaltijden en geenszins uit de verkoop van loterijbriefjes.

De te verloten voorwerpen moeten daarentegen verbeurd worden verklaard, ook al mochten zij niet uitsluitend eigendom zijn van verdachten, daar die voorwerpen zonder twijfel door verdachten te verloten werden gesteld met goedvinden van hun beweerde mede-eigenaren.

De verbeurdverklaring en vernietiging van de aankondigingen en plakbrieven dienen te worden bevolen krachtens artikel 303, lid 5, W. v. S.

O. M. t/ Anciaux, Aelter M. en Lodomez R.

Overwegend dat de drie beklaagden en het Openbaar Ministerie tegen de drie beklaagden tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Wat de strafbaarheid der te laste gelegde feiten op zich zelf aangaat :

Overwegend dat de feiten, waarvoor de beklaagden terechtstaan, onder toepassing vallen van de artikelen 301, 302 en 303 van het Strafwetboek, zoals in de telastlegging is voorzien;

Overwegend dat het zonder belang is dat de loten kosteloos afgeleverd werden aan de deelnemers aan de Kerst- en Oudejaarsavondfeesten bij de bestelling der aldaar verbruikte dranken; dat die kosteloosheid de bevordering van de speelzucht niet wegneemt, waarvan de beteugeling door de wet bedoeld is;

Overwegend dat geen toelating voor het aanleggen der loterij bestond; dat de beweerde instemming van de burgemeester der stad Blankenberghe op initiatief van het beheer van het Casino de toelating door het College van burgemeester en schepenen, dewelke slechts tijdens het onderzoek en nadat het wanbedrijf was vastgesteld, is verzocht, niet kan vervangen; dat, overigens, waar de bekendmaking in meer dan één provincie geschiedde, ook indien geen biljetten buiten het Casino zelf werden uitgegeven, de toelating van de regering vereist was;

Overwegend dat vergeefs op het vroeger uitblijven van strafvervolgning in die gevallen wordt gewezen; dat strafwetten door onbruik niet worden afgeschaft;

Overwegend dat die vorige onthouding van het parket evenmin in te roepen is als oorzaak ener feitelijke dwaling, dat de betwisting hier niet loopt over het karakter der te laste gelegde feiten, maar over de betekenis der wet, die iedereen geacht wordt juist te kennen;

Wat de schuld der beklaagden betreft :

Overwegend dat bij de behandeling der zaak vóór het Hof bewezen is gebleven dat de feiten a) en b) door ieder zijn gepleegd; dat over de subsidiaire telastleggingen c) en d) dus niet meer te beslissen valt;

Overwegend dat terecht door het beroepen vonnis werd aangenomen, dat de feiten a) en b) bij ieder der drie beklaagden het uitwerksel zijn geweest van een en zelfde opzet, zodat tegen elk hunner slechts één straf dient uitgesproken te worden;

Overwegend dat er ten voordele van de drie beklaagden verzachtende omstandigheden bestaan, spruitend voor de eerste, uit de afwezigheid van vroegere

veroordelingen wegens misdaad of wanbedrijf, voor de tweede uit de afwezigheid van vroegere zware correctionele veroordelingen en voor de derde uit de afwezigheid van vroegere veroordelingen;

Overwegend dat, gelet op drie gronden tot verlichting van straf en uit aanmerking der bijzondere omstandigheden der zaak, het Hof van oordeel is dat aan de beklaagden tot beteugeling der samengevoegde feiten a), b) enkel een politiestraf dient opgelegd te worden, zoals hierna is bepaald, de verjaring der openbare vordering gestuit zijnde door het hoger beroep van het Openbaar Ministerie dd. 14 Maart 1949;

Overwegend dat thans, onder de heerschappij der wet van 1 Maart 1949 tot wijziging van die van 27 Juli 1871, er geen grond meer is tot het uitspreken van lijfswang voor het invorderen der kosten ten laste van beklaagden, daar deze kosten niet 3.000 frank overschrijden;

Overwegend, eindelijk, dat naar het oordeel van het Hof aan de beklaagden schorsing van straf mag worden toegestaan, daar allen zich in de voorwaarden bevinden om van die gunst te genieten;

Over de verbeurdverklaring :

Overwegend dat ten onrechte door het beroepen vonnis al de in beslag genomen voorwerpen, zonder onderscheid, werden verbeurdverklaard;

Overwegend dat er geen grond is tot deze verbeurdverklaring wat aangaat de in beslag genomen lijst van inschrijvingen en de som van 7.800 frank, vermeld onder de nummers 17 en 18 van de staat der overtuigingsstukken; dat dit geld enkel de inschrijvingen voor de feestmaaltijden betreft en geenszins van de verkoop van biljetten der loterij voortkomt; dat derhalve de teruggave van die lijst en van dit geld aan het beheer van het Casino te Blankenberghe moet worden bevolen;

Overwegend anderzijds, dat de te verloten voorwerpen als mede de aankondigingen en plakbrieven terecht werden verbeurd verklaard;

Overwegend dat beklaagden vruchteloos doen opmerken dat die prijzen en meer in het bijzonder de in beslag genomen auto, hun niet uitsluitend in eigendom toebehoren; dat er geen de minste twijfel bestaat dat die voorwerpen alleszins door beklaagden in verstandhouding met hun beweerde mede-eigenaars te verloten werden gesteld (Haus, 3e editie, nr 787);

Overwegend ten slotte dat, wat de aankondigingen en plakbrieven aangaat, hun vernietiging dient te worden bevolen (artikel 303, 4e al., S.W.B.);

Om deze redenen,

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, met uitzondering van de artikelen 47, 49, 60 S. W. B., artikelen 1, 2, 4 en 5 der wet van 27 Juli 1871, artikel 130 Wetboek van Strafvordering, niet van toepassing, doch anderzijds nog op artikelen 44 en 65 S. W. B. en artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, door de heer Voorzitter op deze terechtzitting aangeduid;

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak :

Ontvangt het hoger beroep van de beklaagden en van het Openbaar Ministerie;

Er op beslissend, alle verdere of strijdige conclusiën verwerpend;

Doet het beroepen vonnis te niet wat aangaat de tegen beklaagden uitgesproken lijfswang en de verbeurdverklaring der inschrijvingslijst en der som van 7.800 frank, vermeld onder nummers 17 en 18 van de staat der overtuigingsstukken;

Opnieuw wijzend wat dit laatste punt betreft :

Beveelt de teruggave van die lijst en van die som van 7.800 frank aan het beheer van het Casino te Blankenberghe;

Bevestigt voor het overige de bestreden beslissing met deze wijzigingen :

1° dat beklaagden slechts verwezen worden, ieder, in een geldboete van 20 frank met 90 opdecimen verhoogd, zijnde 200 frank, of een vervangende gevangenisstraf van drie dagen, in plaats van 50 frank $\times$ 10 of 15 dagen;

2° dat de vernietiging wordt bevolen van de verbeurd verklaarde aankondigingen en reclameplakaat;

Veroordeelt de drie beklaagden hoofdelijk in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van het Openbaar Ministerie begroot op 290 frank.

Aangezien de veroordeelden geen enkele vroeger veroordeling tot criminele of tot hoofdgevangenisstraf van meer dan drie maanden hebben opgelopen; dat er gronden zijn om aan te nemen dat de veroordeelden zich aan misdrijven, zoals die waarvoor zij werden gestraft, niet meer zullen schuldig maken;

Gelet op artikel 9 der wet van 31 Mei 1888, gewijzigd door de wet van 14 November 1947;

Beveelt dat de tenuitvoerlegging van het arrest zal opgeschort worden voor een termijn van één jaar, te rekenen van heden, uitgezonderd wat aangaat de veroordeling tot de kosten, de verbeurdverklaring en de teruggave.

NOOT : Tegen bovenstaand arrest werd door de verdachten cassatie aangetekend.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 23 Maart 1949.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Van Malleghem.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

1. Gehuwde vrouw. — Bekwaamheid van de gehuwde vrouw wier echtgenoot in staat van wettelijke ontzetting verkeert.
2. Kort geding. — Bevoegdheid van de rechter in kort geding tot opschorting van de tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane uitspraak in zeer uitzonderlijke gevallen.

1. De strafrechtelijk veroordeelde, die in staat van wettelijke ontzetting verkeert, is niet bekwaam om zijn goederen te beheren en dus evenmin om een rechtsvordering in te stellen.

Zijn echtgenote is echter wel daartoe bekwaam als wettelijke beheerder van de goederen van haar ontzette man en als mede-eigenares van de goederen der huwelijksgemeenschap.

2. Zo de rechter in kort geding in principe de executoriale kracht van rechterlijke uitspraken niet vermag op te schorten mag van deze regel echter in zeer uitzonderlijke gevallen worden afgeweken wanneer nieuwe omstandigheden zich hebben voorgedaan en op voorwaarde, dat slechts voorlopig een kortstondige opschorting van de tenuitvoerlegging wordt toegestaan.

Zulks is in casu het geval, nu de echtgenoot van appellante werd veroordeeld wegens verklikking van de echtgenoot van eerste geïntimeerde aan de vijand en dienvolgens tot schadevergoeding ten behoeve van eerste geïntimeerde, terwijl later de tweede geïntimeerde wegens dezelfde verklikking veroordeeld is, zodat de echtgenoot van eerste

geïntimeerde de gegronde redenen heeft om herziening van het arrest te vorderen, waarbij hij is veroordeeld.

Van Zandycke en Reyckler t/ Crispyn, Dyselinck en Dienst van het Sequester.

Overwegende dat de dienst van het Sekwester, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft gesteld;

Overwegende dat de eis, ingesteld door appellanten vóór de voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Gent, zetelende in kort geding, strekt tot de opschorting der uitvoering van een de 15 Juli 1947 door het Krijgshof te Gent gewezen arrest, hebbende kracht van gewijsde, waarbij appellant Van Zandijcke veroordeeld werd schadevergoedingen te betalen aan de twee eerste geïntimeerden;

Overwegende dat Van Zandijcke bij het voormeld arrest veroordeeld is tot levenslange hechtenis; dat hij in staat van wettelijke ontzetting is (art. 21 W.v.S.) en dienvolgens niet bekwaam is om zijn goederen te beheren (art. 22 S.W.B.); dat hij dus de nodige bekwaamheid niet bezit om de onderhavige vordering in te stellen en deze onontvankelijk dient te worden verklaard, voor zoveel zij persoonlijk door Van Zandijcke werd ingesteld;

Overwegende dat dezelfde vordering echter onvankelijk is, in zoveel ze ingesteld werd door appellante Reyckler Margaretha, als wettige beheerder van de goederen van haar echtgenoot (art. 506 B.W.B.) en als medeëigenares van de goederen van de huwelijksgemeenschap;

Overwegende dat de eerste rechter zich onbevoegd verklaarde;

Overwegende dat zo de rechter in kort geding in principe de uitvoerbare kracht van gerechtelijke beslissingen niet vermag te ontzenuwen, van deze regel nochtans mag worden afgeweken in zeer uitzonderlijke gevallen, wanneer nieuwe omstandigheden zich hebben voorgedaan en op voorwaarde dat alleen voorlopig een kortstondige onderbreking van de tenuitvoerlegging wordt toegestaan;

Overwegende dat ten aanzien van geïntimeerde Crispijn er dergelijke omstandigheden voorhanden zijn; dat Van Zandijcke immers veroordeeld werd haar in eigen naam en in hare hoedanigheid van voogdes over haar minderjarig kind schadevergoedingen te betalen wegens verklaring aan de vijand van haar echtgenoot, de genaamde D'Hulsters August; dat geïntimeerde Crispijn echter naderhand bij vonnis dd° 13 December 1948, zelf veroordeeld is geworden wegens dezelfde verklaring; dat Van Zandijcke dus zeer gegronde redenen heeft om de herziening te vragen van voormeld arrest wat betreft de veroordeling tot betaling van schadevergoeding aan voornoemde geïntimeerde; dat dezelfde redenen gelden wat aangaat de vergoeding, toegekend aan de minderjarige Anita D'Hulsters, in deze vertegenwoordigd door haar moeder-voogdes;

Overwegende dat ten aanzien van geïntimeerde Dijselinck, Van Zandijcke dergelijke gegronde redenen niet zal kunnen doen gelden; dat hij inderdaad veroordeeld werd een schadevergoeding, groot 200.000 frank, aan Dijselinck te betalen op grond van art. 113 S.W.B., om voor rekening der Duitse politiediensten een huiszoeking bij Dijselinck te hebben verricht, die aanleiding gaf tot gebeurde verklaring van autobanden en tot de gevangenzitting van het slachtoffer; dat de omstandigheid, dat deze huiszoeking niet zou zijn geschied, indien zekere Blomme Maurice niet door zijn eigen, echtgenote aan de Duitsers was verklikt geworden, zoals blijkt uit een arrest, gewezen door het

Krijgshof te Brussel, de 17. Juni 1948, geen rechtstreeks verband houdt met de oorzaak van de door geïntimeerde Dijselinck geleden schade;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935.

Alle andere conclusiën van de hand wijzende, gehoord de heer advocaat-generaal Vanhoudt in zijn grotendeels eensluitend advies, verleent verstek tegen geïntimeerde Dienst van het Sekwester wegens nalatigheid om te verschijnen;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het gegrond, doet te niet het bestreden bevelschrift en opnieuw wijzende, verklaart de eis niet ontvankelijk, voor zoveel hij ingesteld werd door appellant Van Zandijcke, verklaart hem ontvankelijk, voor zoveel hij ingesteld werd door appellante Reyckler, verklaart hem gegrond in de mate zoals hierna bepaald ten aanzien van geïntimeerde Crispijn, handelende zo in eigen naam dan als voogdes over haar minderjarig kind Anita D'Hulsters;

Verklaart hem ongegrond ten aanzien van geïntimeerde Dijselinck;

Beveelt de voorlopige opschorting van de tenuitvoerlegging door Crispijn van het arrest dd° 15 Juli 1947 tot wanneer zal zijn beslist over de door Van Zandijcke Arthur verzochte herziening;

Zegt dat deze vordering tot herziening zal moeten ingediend worden binnen een termijn van 6 maand, ingang nemende de dag dat de eindbeslissing in de bovenvermelde strafzaken ten laste van Crispijn Maria kracht van gewijsde zal hebben bekomen;

Veroordeelt geïntimeerde Crispijn tot de helft en appellant tot de andere helft der kosten van beide aanleggen.

NOOT: Verg. betreffende het eerste punt o.a. Rb. Leuven, 1 Juli 1947, R.W. 1947-48, 192; De Page I, n° 720, II, n° 350.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 13 Mei 1949.

Voorzitter: M. De Brabandere.

Raadsheren: M.M. Maraite en Verougstraete.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Vermeulen.

Pleiter: Mr Cosaert (Kortrijk).

Epuratie. — Overgangsrecht. — Artikelen in de collaboratiepers zonder politieke strekking.

De epuratiwewet van 14 Juni 1948 is toepasselijk op de « verhalen » ingesteld onder vigneure van het wetsbesluit van 19 September 1945 en niettegenstaande het nieuw « verhaal » bij de rechter in eerste aanleg aanhangig gemaakt krachtens art. 15 van de wet van 14 Juni 1948.

Gedurende de bezetting in de collaboratiepers geschreven artikelen, zonder politieke strekking, rechtvaardigen niet een vervallenverklaring van rechten voor de duur van twintig jaar.

Vincx.

Gezien het vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk dd. 20 November 1947, waarbij het verzet ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond wordt verklaard; dienvolgens definitief wordt verklaard de inschrijving van de naam van verzetters op de lijst voorzien

door artikel 4 van de Besluitwet van 19 September 1945;

verzetter ontzet wordt voor een termijn van twintig jaar van de rechten voorzien bij art. 123 sexiès S.W.B. zoals bepaald in art. 2 van het Besluit van 6 Mei 1944, met beperkingen van het recht te kiezen of gekozen te worden, of het dragen van eretekens;

eiser op verzet veroordeeld wordt tot de kosten begroot op 305 frank.

Gezien het beroep op dit vonnis, ingesteld door de Procureur des Konings te Kortrijk op 28 November 1947;

Overwegende dat het vonnis, waartegen het Openbaar Ministerie in hoger beroep gekomen is, geveld werd op 20 November 1947, onder de te dien tijde vigerende besluitwet van 19 September 1945;

Overwegende dat deze wetgeving ingetrokken werd bij de wet van 14 Juni 1948 (art. 14), en dat deze laatste dient te worden toegepast, zelfs op de « verhalen », regelmatig ingesteld onder het regime van de besluitwet van 19 September 1945, en niettegenstaande het nieuw « verhaal », vóór de rechter in eerste aanleg aanhangig gemaakt, bij toepassing van art. 15 der wet van 14 Juni 1948;

Overwegende dat het vóór het Hof evenmin als vóór de eerste rechter bewezen is, dat Vincx beschermd van de Algemene SS. Vlaanderen zou geweest zijn;

Overwegende dat het bewezen is dat Vincx gedurende de bezetting regelmatige correspondent was van onder vijandelijke censuur verschijnende dagbladen, zoals « Le Soir », « Het Laatste Nieuws », « Het Algemeen Nieuws », ook nog van « Belga Press » en « Deutsches Europasender Aussenstelle Brüssel »; dat hij zich aldus bevindt in het geval, voorzien bij art. 2-6° Wet 14 Juni 1948;

Overwegende dat, aangezien de schuldige bedrijvigheid van Vincx zich meest bij middel der pers veropenbaard heeft, het ten onrechte is dat de eerste rechter de rechten voorzien onder litt. E, F en G van art. 123-6° S.W.B. aan Vincx heeft gelaten;

Overwegende dat, aangezien de door Vincx geschreven artikelen geen rechtstreeks politiek doel nastreefden, de door de eerste rechter bepaalde duur der vervallenverklaring overdreven voorkomt en dient verminderd te worden in de hierna bepaalde wet;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935 en toepassing makende van de wet van 14 Juni 1948,

Ontvangt het hoger beroep, en er op rechtdoende, doet het beroepen vonnis te niet; opnieuw statuërend, verklaart Vincx Marcel vervallen tot en met 31 December 1954 van de rechten voorzien bij art. 123-6° S.W.B. onder litt. A.E.F. en G.;

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Verlofkamer. — 23 Augustus 1949.

Voorzitter : M. De Bie.

Rechters : M.M. Ceulemans en Corluy.

O.M. : M. Lens.

Advocaat : M. Marinower.

Woonplaats. — Verklaring van overlijden (wet van 20 Augustus 1948). — Betrekkelijke bevoegdheid.

De vraag naar de woonplaats en de verblijfplaats van een rechtssubject is een feitelijke en vooral een kwestie van bedoeling. Een ambtelijke schrapping uit de bevolkingsregisters, ofschoon bevolen door een Stadsbestuur, heeft dan ook niet de minste invloed op de bepaling van de woon- of verblijfplaats, vooral ook gelet op de reden (vrees voor de jodenvervolgving gedurende de bezetting), die tot de maatregel heeft geleid.

Voor de gerechtelijke verklaringen van overlijden (wet van 20 Augustus 1948), is de rechtbank van de laatste woon- of verblijfplaats bevoegd.

Hillel Paula.

Gezien de artt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 19 en 20 der wet van 20 Augustus 1948;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpt om reden dat de betrokkenen noch de Belgische nationaliteit bezaten, noch in feite in België verbleven op het ogenblik hunner verdwijning (art. 1 in fine der wet van 20 Augustus 1948);

Overwegende dat de bepaling van de woonplaats en van de verblijfplaats van een rechtssubject een feitenkwestie is, en vooral een kwestie van « inzicht en bedoeling »; (Vgl. De Page, t.I. nr 308, kleine tekst);

Dat derhalve zorgvuldig rekening dient te worden gehouden met al de omstandigheden, die de verdwijning van de betrokkenen zijn voorafgegaan of vergezeld hebben;

Dat vooreerst opmerkelijk is dat betrokkenen te Antwerpen niet alleen hun verblijfplaats hebben gehad, maar zelfs hun wettelijke woonplaats, en zulks minstens sedert 1930;

Dat zij weliswaar op 17 December 1941 ambtelijk afgeschreven werden uit de bevolkingsregisters dezer stad;

Overwegende dat deze maatregel echter ongetwijfeld voor een deel toe te schrijven is aan de strenge contrôle, waaraan de bezettende macht het Jodenregister en de andere ambtelijke aantekeningen betreffende de Israëlieten onderwierp; dat het weinig waarschijnlijk is dat het Stadsbestuur tot deze maatregel zou overgegaan zijn, indien het in volle vrijheid had kunnen handelen, en wetende aan welke klopjachten de Israëlieten zich blootstelden, indien zij een welkdanig spoor van hun aanwezigheid nalieten;

Overwegende dat anderzijds blijkt dat de betrokkenen bij de nadering der Duitsers naar Frankrijk zijn gevlucht en tenslotte beland zijn te Aulus-les-Bains, (Dpt. de L'Ariège), waar hun een verblijf werd aangewezen, blijkens getuigschrift van de Mairie aldaar;

Overwegende dat uit een dusdanig dwang- of noodverblijf niet kan afgeleid worden, dat de betrokkenen het inzicht of de bedoeling hebben gehad zich elders te vestigen dan te Antwerpen, waar zij reeds zo lange jaren woonden; dat ook de betrekkelijke lange duur van hun aanwezigheid te Aulus-les-Bains daaraan

niets verandert, daar zij zich in de morele onmogelijkheid bevonden naar België terug te keren, en zij op geen enkel ogenblik in volle vrijheid hebben kunnen handelen;

Overwegende dat de houding, welke de betrokkenen hebben aangenomen in elk geval gevoelig verschilt van die hunner geloofsgenoten, die dadelijk naar Amerika of naar Palestina uitgeweken zijn, hierdoor te kennen gevend dat zij, minstens voor de duur der vijandelijkheden, werkelijk ons land wensten te verlaten om zich elders te gaan vestigen;

Overwegende dat ter zake niemand zal aannemen dat de betrokkenen Antwerpen hebben verlaten, met de bedoeling zich te Aulus-les-Bains te gaan vestigen; dat zij eerder naar deze plaats gedreven werden onder de druk der omstandigheden en van het toeval;

Overwegende dat het niet strijdig is met de strekking der wet van 20 Augustus 1948 zich bevoegd te verklaren; dat immers deze wet van toepassing is op alle verdwijningen, welke zich voorgedaan hebben tussen 10 Mei 1940 en 31 December 1945;

Dat van het standpunt van de Belgische autoriteiten de betrokkenen reeds verdwenen zijn op 10 Mei 1940, ogenblik waarop zij hun wettelijke woonplaats hadden te Antwerpen; dat er inderdaad vanaf dit ogenblik van Belgische officiële zijde niets meer over hen geweten is en het slechts toevallig is, dat men naderhand vernomen heeft dat zij te Aulus-les-Bains zijn geweest;

Overwegende ten slotte dat, zo deze Rechtbank zich onbevoegd moest verklaren, het zeer twijfelachtig is of ooit een andere Rechtbank zou gevonden worden, welke wel bevoegd zou zijn om van de zaak kennis te nemen; dat immers ook de kwestie van territoriale bevoegdheid van betrekkelijke aard is; dat bijvoorbeeld een Franse rechtsmacht met reden zou kunnen besluiten tot onbevoegdheid, omdat de aanwezigheid van de betrokkenen in Frankrijk niet de hoedanigheden bezit, die voor een verblijf in de zin van de Burgerlijke Wet vereist zijn;

Overwegende, ten gronde, dat er zwaarwichtige vermoedens aanwezig zijn om aan te nemen, dat de betrokkenen werkelijk overleden zijn; dat evenwel de voorafgaande publicatie in een dagblad geboden lijkt;

Om deze redenen :

De Rechtbank : Alvorens het overlijden, zoals verzocht, te verklaren : (Het overige zonder belang).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

20 October 1949.

Voorzitter : M. Devos de Moldergem.

Rechters : MM. Delaere en Valcke.

Echtscheiding. — Niet-betekening van het vonnis van echtscheiding binnen de bij art. 264 B.W. voorgeschreven termijn ingevolge overmacht. — De rechter kan een nieuwe termijn toestaan.

De echtgenoot op wiens vordering de echtscheiding is toegelaten, doch door overmacht verhinderd is het vonnis van echtscheiding binnen de bij artikel 264 B. W. voorgeschreven termijn aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te doen betekenen kan van de rechter een nieuwe termijn verkrijgen om het vonnis alsnog te doen betekenen.

In casu is eiseres echter in gebreke gebleven overmacht te bewijzen.

V. t/ R.

Aangezien bij verstekvonnis, door deze rechtbank gewezen op 13 Januari 1949, geboekt — thans in kracht van gewijsde gegaan — de echtscheiding tussen partijen toegelaten werd op vordering van eiseres;

Aangezien de thans aanhangige vordering strekt om te horen zeggen voor recht, dat aanlegster ontheven is van het verval, voorzien bij artikel 266 van het burgerlijk wetboek wegens het niet-betekenen binnen de voorgeschreven termijn van het vonnis, dat de echtscheiding toelaat, aan de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand ten einde overgeschreven te worden in zijn registers;

En dienvolgens te horen zeggen dat een nieuw tijdperk van vier maanden zal verleend worden vanaf de betekening van het te wijzen vonnis ten einde de betekening aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te doen en dat deze laatste zal gehouden zijn deze overschrijving te doen in de daartoe bestemde registers;

Aangezien het niet tijdig betekenen der stukken als een geval van overmacht wordt ingeroepen door eiseres;

Aangezien de nalatigheid van derden weliswaar geen feit is, dat haar eigen is;

Dat echter niet bewezen is, dat zij het nodige gedaan heeft om de betekening binnen de door de wet gestelde termijn te verzekeren, zodat het door haar ingeroepen geval dit absoluut karakter van overmacht niet vertoont;

Dat de eis aldus ongegrond is;

Gelet op de artikelen 2, 30, 34, ... van de wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen :

De Rechtbank, wijzende in burgerlijke zaken, gehoord dhr procureur des Konings in zijn strijdig advies;

Verleent verstek tegen de verweerder en vonnis-send;

Ontvangt de eis, verklaart hem ongegrond en wijst aanlegster af;

Veroordeelt haar tot de kosten van onderhavig geding.

NOOT : In dezelfde zin De Page, I, n° 925 en het door hem aangehaalde arrest Hof van Luik, 23 Februari 1916, Pas. 1915-1916, II, 213.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 15 Juli 1949.

Voorzitter : M. Garitte.

Rechters : MM. Van Marcke en Diels.

Referendaris : M. Cornet.

Advocaten : Mrs. Zwendelaer (Brussel) en Callewaert.

Oneerlijke mededinging. — Merkenrecht. — Handelsnaam.

Het K.B. van 23 December 1934 betreffende de oneerlijke mededinging heeft weliswaar een nieuwe actie ingesteld behorend onder de bevoegdheid van de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel zetelend zoals in Kort Geding doch heeft de acties van het gewone recht laten voortbestaan.

Ter beoordeling of er mogelijkheid van verwar-ring bestaat moet men uitgaan van het onderscheidingsvermogen van de gewone koper en eerder

rekening houden met de elementen van gelijkenis dan met die van verschil.

Wanneer twee merken van gelijksoortige producten van twee concurrenten slechts door een enkele letter van elkaar verschillen en naar klank en uitzicht op elkaar lijken, valt verwarring ongetwijfeld te duchten, indien de kopers van die producten tot de grote massa behoren; daaruit mag worden afgeleid, dat de ene partij het merk van de andere heeft nagemaakt.

Goede trouw van de namakende partij staat aan de toewijzing van de eis niet in de weg.

Niet nodig is, dat de verwarring reeds is ontstaan; voldoende is, dat zij mogelijk kan intreden.

Een handelsonderneming mag niet hare producten verkopen onder haar handelsnaam, wanneer deze zodanig is dat de verwarring kan ontstaan met de gelijksoortige waren van een concurrerende firma.

Daar niet bewezen is, dat de handelingen van gedaagde op het handelsbedrijf van eiseres een verderfelijke invloed hebben gehad, is er geen aanleiding om eiseres tot publicatie van het vonnis in dagbladen te machtigen.

N. V. Société des Produits Nestlé t/ N. V. Albolac.

Overwegende dat de eis strekt: 1° om te horen zeggen dat het fabrieksmerk «Albulac», door verweerster op 12 December 1945 te Antwerpen onder nummer 13063 gedeponneerd, overeenstemt met het merk «Albolac», door aanlegster internationaal gedeponneerd op 9 Februari 1942 onder nummer 107.694 en een namaking uitmaakt van deze laatste, verweerster te horen verbieden het merk Albulac te gebruiken, dit merk nietig te horen verklaren en verweerster te horen veroordelen tot betaling van 100.000,— frank bij wijze van schadevergoeding; 2°) verweerster te horen verbieden het woord «Albulac» als maatschappelijke naam te gebruiken, te horen zeggen dat deze benaming ongeoorloofde mededinging uitmaakt, verweerster te horen veroordelen tot betaling van 100.000,— frank bij wijze van schadevergoeding, met machtiging van aanlegster tot publicatie van het vonnis in dagbladen, waarvan de kosten zullen opvorderbaar zijn op enkel vertoon van de afrekening van de publiciteit en/of van de vertaler;

Overwegende dat verweerster zich ten onrechte beroept op de bepalingen van het K.B. van 23 December 1934 om tot de onbevoegdheid van de rechtbank te besluiten;

Overwegende dat inderdaad voormeld K.B. een nieuwe actie heeft ingesteld, die onder de bevoegdheid valt van de Heer Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, zetelende zoals in Kort Geding, doch dat de acties van het gewone recht door dit K. B. niet zijn afgeschaft, maar zijn blijven bestaan, zodat de rechtbank bevoegd is en de eis ontvankelijk;

I. Wat aangaat de namaking van het handelsmerk.

Overwegende dat tussen partijen buiten geschil is dat zij respectievelijk hunne handelsmerken hebben neergelegd, zoals hierboven sub I° aangeduid;

Dat, om te oordelen of er namaking bestaat, moet in acht genomen worden het onderscheidingsvermogen van een gewoon koper en de bestanddelen, die gemeen zijn aan beide merken, eerder dan degene, die verschillend zijn (zie *Fredericq, Traité de droit commercial belge*, D. I., n° 171, blz. 256).

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak blijkt, dat de producten, welke gedekt zijn door de respectieve door partijen gedeponneerde merken van dezelfde aard zijn, namelijk zuivelproducten, deeg-

waren, pastei- en bakkersproducten enerzijds en diëten en andere melkproducten anderzijds; dat zij dus beide dezelfde cliënteel aanbelangen, namelijk de grote massa verbruikers van zuivelproducten;

Dat de onderwerpelijke merken zich slechts onderscheiden door een enkele letter; dat naar klank en naar uitzicht de twee merken zodanig op elkaar lijkend zijn dat, gezien de overgrote menigte kopers, die ze zullen gebruiken, verwarring ongetwijfeld zal ontstaan; dat aldus mag besloten worden dat er werkelijk, vanwege verweerder namaking van het merk van aanlegster bestaat;

Overwegende dat verweerster zich te vergeefs beroept op haar goede trouw, dewelke geen invloed heeft op de grond van de eis; dat zij zich insgelijks te vergeefs beroept op de omstandigheden, dat zij niets gefabriceerd heeft en dat aanlegster haar product «Albulac» in België nog niet heeft te koop gesteld; dat, inderdaad niet noodzakelijk is, dat de verwarring zich heeft voorgedaan, en het volstaat, dat zij mogelijk weze (*ibid*);

Overwegende dat aldus de eis van aanlegster gegrond is;

II. Wat betreft het verbod gebruik te maken van de naam «Albolac» en de eis wegens ongeoorloofde mededinging:

Overwegende dat, daar de handelsnaam van verweerster dezelfde is als haar handelsmerk, uit de hierboven uiteengezette vaststellingen mag afgeleid worden dat, wanneer verweerster hare producten verkoopt onder haar handelsnaam, er ontegensprekelijk verwarring ontstaat met de producten van aanlegster «Albolac»;

Overwegende dat het stichten van verwarring met de producten van een mededinger een daad uitmaakt, die strijdig is met de eerlijke gebruiken van de handel;

Overwegende dat aanlegster in rechte doet opmerken dat, in geval verweerster haar maatschappelijke naam moest behouden, zij tevens het recht zou behouden van de door haar vervaardigde producten onder haar naam te verkopen; dat het gevolg daarvan zou zijn dat de wanordelijke toestand zou voortduren;

Dat dienvolgens aan verweerster verbod dient opgelegd te worden om handel te drijven onder de naam «Albolac».

Dat te dien opzichte het aanbod van verweerster om haar maatschappelijke naam te veranderen in «Albulactol», niet kan worden aanvaard, vermits het gewraakte woord blijft voortbestaan met een niet kenschetsend bijvoegsel;

Overwegende dat verweerster aanvoert dat zij geen producten gefabriceerd heeft, geen verpakkingen ten toon gesteld, noch reclame gevoerd;

Overwegende dat het toch klaarblijkelijk door de commerciële bedrijvigheid van verweerster is, dat aanlegster kwam te staan voor de jegens haar wederrechtelijke daden van verweerster;

Dat de eis van aanlegster ook ten deze gegrond is;

III. Wat betreft de geëiste schadevergoedingen:

Overwegende dat de feitelijke omstandigheden der zaak, enerzijds, het feit dat niet vaststaat dat verweerster hare producten op brede schaal verspreid heeft en anderzijds dat aanlegster hare producten onder merk «Albolac» in het land niet heeft te koop gesteld, aantonen dat de door aanlegster geleden schade zich beperkt tot het feit, dat zij opzoeken heeft moeten doen en onkosten heeft moeten maken;

Overwegende dat deze schade billijk zal hersteld zijn door de toekenning van een ex aequo et bono vastgestelde bedrag van 10.000 frank;

Overwegende dat niet bewezen is, dat de door verweerster gestelde daden een voor de commerciële bedrijvigheid van aanlegster verderfelijke invloed heeft gehad; dat dienvolgens het niet geboden voorkomt aanlegster te machtigen dit vonnis in dagbladen te laten publiceren;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle andere en tegenstrijdige besluiten en doeleinden verwerpend, maakt melding van de toepassing van het art. 22 van de wet van 15 Juni 1935;

Verklaart zich bevoegd;

Geeft akte aan verweerster dat zij zich bereid verklaart haar merk te wijzigen in « Albulactol »; verklaart dit aanbod niet voldoende;

Verklaart dat het fabrieksmerk « Albulac », door verweerster te Antwerpen gedeponeerd op 12 December 1945, onder nummer 13063, een namaking uitmaakt van het fabrieksmerk Albolac, door aanlegster internationaal gedeponeerd op 9 Februari 1942, n° 107694, legt dienvolgens verbod op aan verweerster het handelsmerk « Albolac » te gebruiken op straf van zulke schadevergoeding als naar recht;

Verklaart gezegd merk nietig en zegt dat dit vonnis zal worden aangetekend in de rand van de neerleggingsakte van het merk « Albolac »;

Veroordeelt verweerster alle verpakkingen, opschriften, prospectussen, welke het fabrieksmerk « Albulac » vermelden, uit de omloop te trekken; machtigt aanlegster alle de door het merk « Albulac » gedekte producten waar zij zich ook bevinden, alsook alle verpakkingen, opschriften, en prospectussen, welke dit merk vermelden in beslag te nemen en ze te vernietigen;

Legt aan verweerster verbod op het woord « Albulac » als maatschappelijke benaming te gebruiken;

Zegt dat het gebruik van deze benaming een daad uitmaakt, die in strijd is met de eerlijke gebruiken van de handel;

Veroordeelt verweerster om aan aanlegster als schadevergoeding te betalen de som van 10.000 frank met de gerechtelijke intresten vanaf de 13 September 1948;

Ontzegt aanlegster het overige van haar eis;

Veroordeelt verweerster tot de kosten van het geding;

Verklaart het vonnis, behoudens de verwijzing in de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

9e Kamer. — 13 Mei 1949.

Rechter : M. Fr. De Jongh..

Referendaris : M. Ch. Arendt.

Advocaten : Mrs. Mathei en Buysse.

Dienstcontract. — Orkest in een danslokaal. — Niet-toepasselijkheid van de wet op het dienstcontract. — Opzeggingstermijn.

Er bestaat geen rechtsband tussen de individuele leden van een orkest en de exploitant van het lokaal, waar zij muziek maken, doch uitsluitend tussen laatstgenoemde en de leider van het orkest, handelend in hoedanigheid van ondernemer van gemakkelijkheden.

De wet op het dienstcontract is niet bij analogie van toepassing op voormelde rechtsbetrekking, daar een bediende, die per maand bezoldigd wordt en zijn werkzaamheid uitsluitend in dienst van zijn werkgever stelt, niet kan vergeleken worden met een musicus, die slechts enkele uren per week in een orkest speelt en het restant van de tijd elders werkzaam is.

De orkestleider, die met zijn orkest zonder opgave van enige zwaarwichtige reden en zonder inachtneming van enige opzeggingstermijn door de lokaalhouder ontslagen is, kan derhalve geen aanspraak maken op een schadevergoeding, gelijk aan het bedrag van drie maanden loon.

Wel was de lokaalhouder verplicht tot inachtneming van een opzeggingstermijn, die de rechtbank, rekening houdend met het feit, dat het orkest per uur betaald wordt, op één week bepaalt.

Van den Bossche t/ Buyck.

Gezien de geboekte dagvaarding van 6 November 1948, strekkende tot betaling der som van 151.000,— frank, vertegenwoordigende drie maanden loon, als schadevergoeding wegens onmiddellijke en ongerechtvaardigde doorzending;

Aangezien vaststaat, dat het orkest « Bob Robert », samengesteld uit muzikanten, door aanlegger aangeworven en spelende onder zijn leiding, regelmatig opgetreden is in de danszaal « St. Janspaleis », door verweerder uitgebaat, alle Zondagen van 18 tot 24 uur en alle Maan- en Zaterdag van 20 tot 24 uur en zulks vanaf September 1945 tot begin September 1946;

Dat er geen schriftelijk contract van verhuring van diensten aangegaan werd tussen partijen;

Dat op 9 September 1948 aanlegger en zijn orkest plotseling doorgezonden werden bij een aangetekend schrijven, hetwelk echter niet de minste zwaarwichtige reden inriep;

Aangezien, wat betreft de ontvankelijkheid, de rechtspraak eenstemmig van oordeel is, dat er geen rechtsverband bestaat tussen de afzonderlijke muzikanten en de uitbater van het lokaal, maar wel tussen laatstgenoemde en de orkestleider, handelend in hoedanigheid van ondernemer van gemakkelijkheden;

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

Aangezien ten gronde gebleken is, dat aanlegger per uur betaald werd, dat de afrekening wekelijks geschiedde en dat de door verweerder uitbetaalde lonen gemiddeld 10.500,— fr. per week beliepen;

Aangezien aanlegger zich te vergeefs bij analogie op de wet op het dienstcontract beroept om een schadevergoeding te eisen gelijk aan drie maanden loon, daar er geen vergelijking mogelijk is tussen een bediende, die per maand betaald wordt en zijn bedrijvigheid *uitsluitend* aan zijn werkgever wijdt, en een muzikant, die slechts ongeveer 14 uren per week besteedt om in een orkest te spelen en die noodzakelijkerwijze ofwel zijn artistieke medewerking aan andere ondernemingen verleent gedurende de andere dagen, ofwel — hetgeen meestal het geval is — in de loop der gewone dagwerkuren een ander beroep uitoefent;

Aangezien deze overweging niet wegneemt, dat verweerder een zekere opzeggingstermijn in acht had moeten nemen om aanlegger toe te laten een ander engagement voor zijn orkest te vinden;

Aangezien, rekening houdend met het feit, dat aanlegger per uur betaald werd en dienvolgens met de voor deze categorie van loontrekkenden geldende gebruiken, de rechtbank van oordeel is dat een opzeggingstermijn van een week voldoende zou geweest zijn;

Om deze redenen :

De rechtbank maakt melding van de toepassing van artikel 2 van de wet van 15 Juni 1935;

Verklaart de eis ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Veroordeelt dienvolgens verweerder August Van den Bossche tot betaling aan aanlegger Robert Buyck van de som van 10.500,— frank als schadevergoeding met de intresten van verwijl vanaf 16 September 1946, de gerechtelijke intresten vanaf de 6 November 1948 en de kosten van het geding, tot heden aan de zijde van eiser begroot op 480 fr.;

Ontzegt aanlegger het overige van zijn eis;

Verklaart het vonnis, behalve voor de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder zekerheidsstelling.

NOOT : Bij vonnis van 23 December 1946 (R. W. 1946-1947, 954) verklaarde het Arbeidsgerecht te Antwerpen zich onbevoegd om kennis te nemen van een vordering, welke twee leden van het orkest hadden ingesteld tegen gedaagde in bovenstaande zaak (de houder van het danslokaal).

Bij vonnis van 10 November 1947 (R. W. 1947-1948, 1160) verklaarde hetzelfde Arbeidsgerecht zich insgelijks onbevoegd ten aanzien van een door een der musici tegen de orkestleider ingestelde vordering en dientengevolge ook ten opzichte van de vordering in vrijwaring, door laatstgenoemde ingesteld tegen de houder van het danslokaal.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

26 Februari 1949.

Voorzitter : M. Claeys.

Referendaris : M. Vrebos.

Advocaten : Mrs. Roels, de Bie en Van Impe.

Oneerlijke mededinging. — Bedrijven gevestigd in hetzelfde pand.

Verbod om als plaats van vesting van een nieuw opgerichte kolenhandel het pand te vermelden, waarin reeds een bestaande kolenhandel wordt gedreven, omdat bij het publiek verwarring tussen beide bedrijven te duchten is.

Gyssels t/ Claeys.

Gezien de dagvaarding tot verbod om handel te drijven niet kan ingewilligd worden, maar wel een vordering tot verbod deze uit te baten in voorwaarden, die verwarring stichten met de handel uitgebaat door verzoeker;

Aangezien niet betwist wordt dat aanlegger huurder is van een eigendom, gelegen Oude Staatsbaan, 12, te Zomergem-Beke, waarvan de magazijnen door hem benuttigd worden voor het drijven van een kolenhandel; dat verweerder onlangs een mededingende handel ingericht heeft en als zetel ervan opgeeft Oude Staatsbaan, 12, te Zomergem-Beke, waar hij bovendien woonachtig is;

Dat de eenzelligheid van de zetels hier twee concurrerende handelsinrichtingen noodzakelijk verwarring tussen hen moet teweeg brengen en dat terecht aanlegger bescherming van zijn handelsbedrijvigheid van oudere datum vraagt;

Dat alle betogen, door verweerder uit familieomstandigheden getrokken, als krachteloos voorkomen;

Om deze redenen :

en gelet op de taalwet; nodigen verweerder uit alle gepaste maatregelen te treffen om de verwarring tussen zijn handel en die van aanlegger te voorkomen en inzonderheid verbieden hem de Oude Staatsbaan, 12, te Zomergem-Beke, op te geven als zetel van zijn handel;

Veroordelen verweerder tot alle kosten. Dit bevel uitvoerbaar op de minuut en vóór de boeking.

NOOT : De feiten, die tot het geschil aanleiding gaven, waren de volgende :

Eiser is verweerder is een geding tot echtscheiding. Bij bevelschrift van de Voorzitter der Burgerlijke Rechtbank werd aan zijn echtgenote de echtelijke woning als verblijfplaats toegewezen, waar zij met kinderen uit een vorig huwelijk een herberg mocht blijven houden. In hetzelfde kort geding werd aan eiser een deel der gebouwen gelaten ten einde er zijn handel in kolen verder te drijven.

Ondertussen begon echter een zoon van de echtgenote in hetzelfde huis een handel, eveneens in kolen, zodat dus twee gelijkaardige handelsbedrijven in hetzelfde pand gevestigd waren.

Van deze feiten werd bij bovenstaand bevelschrift de stopzetting bevolen.

Bij de verbruikers moest inderdaad noodzakelijkerwijze hierdoor verwarring ontstaan.

Tegen dit bevelschrift werd hoger beroep ingesteld.

J. R.

VREDEGERECHT TE BRUGGE

2e Kanton. — 21 November 1949.

Rechter : M.A. Van Rollegheem.

Advocaten : Mrs. Van Gembergher en L. Coene.

Rijksmaatschappelijke zekerheid. — Rechtskarakter van de bij Wetsbesluit bepaalde bijlagen en verwijntresten. — Rechter kan daarvan ontheffen op grond van overmacht.

De bijlagen en verwijntresten, voorzien bij art. 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd bij Wetsbesluit van 6 September 1946, maken een burgerlijke sanctie uit naast de strafrechterlijke.

Indien de aangeslotene door overmacht verhinderd is geweest het door hem verschuldigde binnen de wettelijke termijn te voldoen, kan de rechter hem ontheffen van de verplichting tot betaling van bijlagen en verwijntresten.

Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid t/ Verduyn.

Overwegende dat de eis de veroordeling beoogt tot betaling van de som van 6182 frank wegens bijdragen, verschuldigd voor maatschappelijke zekerheid, bijlagen op deze bijdragen en verwijntresten tegen 5 % 's jaars, vermeerderd met de gerechtelijke interesten en de gedingkosten;

Overwegende dat gedingvoerende partijen akkoord gaan, dat sedert de inleidende dagvaarding een afkorting van 1000 frank op de verschuldigde bijdragen werd betaald, zodat de eis dan ook met dit bedrag dient te worden verminderd;

Overwegende dat verweerster met beroep op haar goede trouw en haar ongelukkige toestand kwijschelding vraagt van de bijlagen, bedragende 811 frank plus 115 fr., te zamen 926 frank, en van de verwijntresten, bedragende 625 frank, dat zij verder termijnen van respijt vraagt en verzocht de bijdragen te mogen afkorten met maandelijkse sommen van 1000 frank van af 15 December 1949;

Overwegende dat eiseres antwoordt, dat de Rechter de macht niet bezit om kwijschelding te verlenen van de bijlagen en verwijntresten; dat ze akkoord gaat met de voorgestelde betalingsmodaliteiten;

Overwegende dat de bijlagen en verwijntresten, voorzien bij artikel 12 van de B.W. dd. 28 December 1944, gewijzigd bij de B.W. dd. 6 September 1946, een burgerlijke sanctie naast de strafsancie uitmaken (P. Horion : Législation sociale 2 éd. 1950, bl. 214. Contra : Vrederecht Brussel II, dd. 7 Januari 1949 in J.J.P. : 1949, bl. 153);

Overwegende dat de Rechter gemachtigd is om in geval van overmacht voor de aangeslotene deze laatste te ontheffen van de bijlagen en verwijntresten : (Vrederecht Hoei, dd. 11 Maart 1949 in J.J.P. : 1949, bl. 158); en dat niettegenstaande het R.B. dd. 16 Januari 1945 betreffende de werking van de R.M.Z., gewijzigd bij dat dd. 7 September 1946 bepallende in art. 9, par. I «in fines»; «In geval van behoorlijk bewezen heikracht mag de R.M.Z. verzaken aan de betaling der bijdrage, vermeerderingen en interesten van verwijnt»; dat dit overigens ook het geval is in zake de verbintenis onder strafbeding (Kluyskens : De Verbintenissen, Nr 157); dat overigens de rol van de rechterlijke macht zich zoniet zou beperken tot een eenvoudige bekrachtiging van de beslissingen van de administratie;

Overwegende dat gedaagde geen geval van overmacht inroept noch bewijst;

Overwegende dat de gevorderde som onder aftrek van de afkorting van 1000 frank verschuldigd is;

Overwegende dat er akkoord is nopens de respijtermijnen;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, alle andere besluiten verwerpende en rechtdoende in eerste aanleg en op tegenspraak;

Veroordelen gedaagde om aan eiseres te betalen de som van 5182 frank, vermeerderd met de verwijntresten aan 5 % 's jaars van af 30 April 1949 (datum van de dagvaarding) tot de dag der betaling en de kosten van het geding;

Zeggen dat de verweerster deze schuld zal mogen vereffenen bij maandelijkse afkortingen van 1000 frank vanaf 15 December 1949 en dat in geval van wanbetaling de ganse alsdan nog verschuldigde som in eens opeisbaar zal worden met alle verdere kosten van uitvoering;

Verklaren onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs alle voorziening en zonder borg.

VREDEGERECHT TE RONSE

5 Juli 1949.

Rechter : M. G. van Driessche.

Advocaat : Mr. Claus.

1. Taalgebruik. — In het Frans gestelde conclusies. 2. Vertegenwoordiging van partijen voor de vrederechter. — Bijzondere volmacht vereist. — Onbeoorlijk optreden van gevolmachtigde.

1. In strijd met art. 2 van de wet van 15 Juni 1935 in het Frans gestelde schriftelijke besluiten moeten krachtens art. 40 der wet nietig worden verklaard. 2. Om als gemachtigde van partijen op te treden in een vrederechtsprocedure is een bijzondere volmacht vereist; een algemene volmacht is daartoe niet voldoende. (Rv. art. 9)

Een persoon, die zich onbeoorlijk heeft gedragen tegenover de advocaat van de tegenpartij kan niet als gevolmachtigde worden toegelaten.

R... t/ L...

Aangezien de eis strekt tot verbreking ener huurovereenkomst, betreffende een woon- en handelshuis, gelegen te Ronse, Wijnstraat, 45, door eisers verhuurd aan verweerder, wegens tekortkoming van verweerder aan zijn huurverbintenis, namelijk wegens wanbetaling, wangebruik en ongeoorloofde afstand van huur aan derde personen;

Aangezien eisers deze eis steunen op het gemeen recht in zake verhuring, en dat zij ook, voor zoveel nodig, tegen verweerder de intrekking der huurverlenging vragen, wegens dezelfde tekortkomingen aan zijne huurverplichtingen, op grond van artikel 4 par. 1 der huishuurwet van 31 Juli 1947;

Overwegende dat verweerder terecht vraagt, dat de geschreven besluiten, door eisers genomen, gesteld in de Franse taal, uit de debatten zouden verwijderd worden;

Overwegende immers dat deze besluiten de gebiedende bepalingen miskennen van artikel 2 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

en nietig moeten verklaard worden krachtens artikel 40 dezer wet;

Overwegende dat verweerder verder vraagt dat de Heer D..., die als gevolmachtigde verschijnt voor eisers, door Ons niet zou toegelaten worden op te treden voor eisers, op grond van artikel 9 van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging, gewijzigd door de wet van 11 Februari 1925 en door het Koninklijk Besluit van 30 Maart 1936;

Overwegende dat de Heer D..., tot staving en bewijs van zijn mandaat, de fotocopie overlegt van een algemene lastgeving om de eisers te vertegenwoordigen in rechte, zowel eisend als verwerend, hem verleend bij onderhandse akte in dato 27 Januari 1949, geboekt te Brussel, de 4 Februari 1949, boekdeel 899, blad 27, vak 14, één rol, zonder verzending, ontvangen 40 frank, getekend Louyest;

Overwegende dat partijen zich voor het Vrederecht slechts mogen laten vertegenwoordigen krachtens een bijzondere volmacht voor elke zaak afzonderlijk; dat de wetgever zulks heeft gewild om te voorkomen dat het optreden bij gerechtelijk mandaat als beroepsbedrijvigheid zou uitgeoefend worden door andere personen dan Advocaten en pleitbezorgers, dewelke te verkiezen zijn als gerechtelijk raadsman van partijen, omdat zij, daartoe zijn voorbereid door hun studiën en diploma's, onderworpen aan beroepstucht en beroepsregelen en geen belang mogen nemen in de zaak door pacta quota litis (Vred. St Joost-ten-Noode, 29-10-1937, J. T. bl. 593);

Overwegende dat de algemene volmacht van de heer D... dus niet voldoende is om hem als gevolmachtigde van eisers te laten optreden in dit geding;

Overwegende dat trouwens ten gevolge van de houding en het optreden van de heer D... tegenover Mr Claus bij en ter gelegenheid van de behandeling dezer zaak, voornamelijk ter zitting van het Vrederecht, waar hij zich aanstelde en uitte op een wijze, die niet meer overeen te brengen is met eerbied en achting welke steeds verschuldigd blijven aan de tegenpartij, hem ongeschikt maken om, zelfs met bijzondere volmacht, verder op te treden voor eisers in deze zaak;

Overwegende dat, indien Wij de Heer D..., die het beroep uitoefent van accountant, in andere zaken als gevolmachtigde van eisers hebben aanvaard, bij gebrek aan verzet vanwege de tegenpartij, hoewel het regelmatig optreden in rechte voor een partij valt buiten de perken van zijn beroep, en hoewel vorm en toon der door hem genomen besluiten Ons dikwijls ontstemden en vaak deden denken aan het werk van een zaakwaarnemer in pejoratieve zin, Wij dergelijk gedogen niet meer kunnen voortzetten, wanneer deze gevolmachtigde door zijne houding en optreden, in conflict komt met een regelmatig aan de Balie fungerend Advocaat, die, zelf gehouden door zijn beroepsregelen, beroepseer- en tucht, komt te staan tegenover een raadsman-tegenstrever, die niet gehouden is tot dezelfde beroepspllichten en die hij derhalve niet kan ter verantwoording roepen voor de tuchtjuridicties waaraan hij zelf onderworpen is;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter van het kanton Ronse, vonnissen de op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaren nietig voormelde geschreven besluiten door eisers genomen, gesteld in de Franse taal; zeggen dat deze besluiten uit de debatten geweerd worden;

Zeggen voor recht dat de Heer D... niet kan aanvaard worden om als gevolmachtigde voor eisers op te treden in dit geding;

Bevelen aan eisers persoonlijk te verschijnen of zich

regelmatig te doen vertegenwoordigen door een Advocaat of een gevolmachtigde, die door de Rechtbank kan aanvaard worden; bij gebreke waarvan bij verstek zal gevonnist worden;

Verschuiven te dien einde de zaak naar de zitting van 26 Juli aanstaande;

Geven akte aan verweerder van het voorbehoud zijner rechten verder ten gronde te pleiten en te besluiten en van zijn recht tegeneis te stellen wegens roekeloos en tergend geding;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande alle rechtsmiddelen en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

2e Kanton. — 7 Juni 1949.

Rechter : M. Theunis.

Advocaten : Mrs. Van Osmael en Vanagt.

Overheidsvergunning betreffende openbaar domein. — Intrekking. — Rechterlijke bevoegdheid. — Overeenkomst « sui generis ». — Geen recht op vergoeding van het « lucrum cessans ».

Zo de rechterlijke macht in principe niet bevoegd is om over de doelmatigheid van een door de gemeenteverheer getroffen bestuurlijke beslissing te oordelen, is dit echter anders, wanneer de eisende partij beweert en contract van burgerlijke aard met de gemeente te hebben gesloten en schadevergoeding vordert wegens eenzijdige verbreking van het contract door de gemeente.

Een vergunning betreffende een plaats, behorend tot het openbaar domein, en als dusdanig buiten de handel, kan nooit het voorwerp uitmaken van een contract, hetwelk door de gewone regels van het burgerlijk recht zou worden beheerst, doch alleen van een overeenkomst « sui generis », waarbij aan de vergunninghouder slechts persoonlijk, volkomen preciaire rechten kunnen worden toegekend, waaraan op elk ogenblik, met het oog op de eisen van het algemeen belang, de openbare orde of de politie door het Bestuur een einde kan worden gemaakt. Wel heeft de vergunninghouder in geval van ongewettigde of ontijdige intrekking van de vergunning recht op schadevergoeding, die echter niet gelijk is aan die, welke voortvloeit uit de niet-nakoming van een civielrechtelijk contract en inzonderheid nooit het « lucrum cessans » omvat, daar het recht van de vergunninghouder louter « ter bede » is.

Kestelyn t/ Gemeente Heverlee.

Aangezien, zo de rechterlijke macht principieel niet bevoegd is om over de geschiktheid van een door de gemeenteverheer getroffen bestuurlijke beslissing te oordelen, is dit echter anders, wanneer, zoals in casu, de eisende partij beweert met de gemeente een contract van burgerlijke aard te hebben afgesloten en schadevergoeding vordert wegens eenzijdige verbreking van dit contract; dat wij dus in strijd met de bewering van verweerster, wel degelijk bevoegd zijn om de gegrondheid der beweringen van eiser na te gaan en van de eis kennis te nemen;

Aangezien uit de behandeling der zaak gebleken is, dat op 10 December 1900 acht en veertig, verweerster aan eiser een vergunning verleend heeft om van 1 Januari 1900 negen en veertig tot 31 December daarop volgend aan het station van Heverlee een frit-

wagen te plaatsen; dat eiser hiervoor op 16 December 1900 acht en veertig een standgeld betaald heeft van 1.200 frank;

Aangezien een vergunning met betrekking tot een plaats, behorende tot het openbaar domein en als dusdanig buiten de handel staande, nimmer het voorwerp kan uitmaken van enig contract, hetwelk door de gewone regelen van het burgerlijk recht zou worden beheerst;

Aangezien dergelijke met een openbaar bestuur aangegane « sui generis » overeenkomst aan de particulier slechts persoonlijke, volstreckte precaire rechten kan toekennen, waaraan op elk ogenblik, met het oog op de noodwendigheden van het algemeen belang, de openbare orde of de politie, door het bestuur een einde kan worden gemaakt;

Aangezien wel is waar doorgaans aangenomen wordt, dat het intrekken der vergunning niet zonder reden en op willekeurige wijze gebeuren mag en dat, in geval de houder der vergunning, door de ongewetigde of ontijdige intrekking ervan schade lijdt, hij aanspraak heeft op schadeloosstelling;

Aangezien deze schadevergoeding evenwel nooit zal gelijk te stellen zijn met die, voortspruitende uit de niet naleving van een burgerlijk contract, zoals een huurovereenkomst; dat juist in het bijzonder het « lucrum cessans » (waarvoor eiser juist vergoeding vordert) nimmer in aanmerking kan komen, vermits het recht van de vergunninghouder louter ter bede is (De Page, Deel IV, n° 491);

Aangezien anderzijds voor de tijd, gedurende welke eiser van de vergunning niet genoten heeft, het standgeld hem teruggestort werd;

Aangezien terloops weze bijgevoegd, dat in elk geval het ontnemen van de vergunning door verweerster geenszins een eigendunkelijke en onrechtvaardige handeling is, wijl uit de bestanddelen der zaak en o.m. uit het door de politiecommissaris van Heverlee ingesteld onderzoek blijkt, dat de ganse inrichting van eiser zijn wagen, zijn kookgerief en tot zijn eigen kleding zich in een bestendige onzindelijke toestand bevonden, die gevaar kon opleveren voor de openbare gezondheid; dat verweerster dus niet enkel het recht, doch tevens de plicht had de aan eiser verleende toelating in te trekken;

Aangezien uit voorgaande beschouwingen volgt dat de eis alle grond mist;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter van het tweede kanton Leuven, tegensprekelijk rechtdoende;

Verklaren ons bevoegd om van de zaak kennis te nemen;

Verklaren de eis ongegrond, wijzen hem af;

BIBLIOGRAPHIE

B.H.D. HERMESDORF, *Wigle Van Aytta van Zwijchem, hoogleraar en rechtsgeleerd schrijver.* — E.J. Brill, Leiden, 1949, 120 p. en één illustratie.

Het is verheugend te noemen dat verschillende raadsleden van de Grote Raad der Nederlanden gedurende de laatste tijd de belangstelling der geleerden wisten te trekken. Mr L. J. Van Apeldoorn (Amsterdam, 1939) en Mr René Dekkers (Antwerpen, 1938 en 1949) belichtten de figuur van Nicolaas Everaerts; Dr Fraga Iribarne bestudeerde Balthazar Ayala (Madrid, 1948); de heer George Dansaert schetste in verschillende werken het leven van Mgr de Baillencourt; Mr H. P. Schaap gaf een overzicht over

het leven van Philips Wielant (Haarlem, 1927) en P. Mattheus Verjans O.F.M. maakte zopas de biographie op van Johannes Charles, ondervoorzitter van de Grote Raad en als minderbroeder gestorven (« Franciscana », St Truiden, 1949, IVe jg., n° 2, p. 77-82).

Onder al dezen is Viglius wel de meest aantrekkelijke, want hij is een der meest fascinerende juristen uit de Renaissance-tijd! Van verschillende zijden werd dan ook de wetenschappelijke schijnwerper op hem gericht. Dr. J. Lambert, bibliothecaris aan de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, bereidt al sinds vele jaren een monumentaal werk voor over het leven en de werken van de grote Fries, dat, naar wij hopen, eerlang van de pers zal komen. Een der mooiste hoofdstukken van Professor Dekkers' *Humanisme en de Rechtswetenschap in de Nederlanden* is aan Viglius gewijd. En thans heeft de bekende romanist, Professor Hermesdorf, die ook in het Zuiden grote bekendheid heeft verworven, daar hij gedurende een lange tijd het romeinse recht te Leuven heeft gedoceerd, een merkwaardige studie geschreven, waarin hij de figuur van Van Aytta als hoogleraar in Padua en in Ingolstadt en als rechtsgeleerd schrijver gedurende de 35 eerste jaren van zijn welgevuld leven uitvoerig belicht.

Deze studie van Hermesdorf is ontstaan uit een inleiding gehouden in Augustus 1946 in het gemeenschapsoord « Drakenburgh » in het kader van een hele reeks besprekingen: « Christendom en Humanisme ».

Aan de uitgave der geschriften van Viglius, waarvan Hermesdorf gebruik heeft gemaakt, gaat een merkwaardig « epistola nuncupatoria », gericht tot de Mechelse raadsheer Gerard Mulert, vooraf, gedateerd 1533.

In verschillende hoofdstukken wordt achtereenvolgens gehandeld over het barbarisme der Accursiani, de hervorming in de rechtsgeleerde opleiding, de zelfstudie der studenten, Viglius als critische geest, waarbij verdere bewijzen worden gegeven, en de belangstelling van Viglius in de breedte wordt uiteengezet.

Als mens is Aytta, volgens Hermesdorf, een man van goede gezindheid. Als geleerde treedt juist eenzelfde welwillendheid op de voorgrond. Maar in hem schuilt de zin voor het wetenschappelijke: het is hem om de *waarheid* te doen. Hij bezit verder de gave der vrijmoedigheid: hij heeft de moed, de durf en het doorzettingsvermogen om de weg, die hij de juiste acht, tot het eind te vervolgen. Hij bezit wijsheid en zelfbeheersing. Kenschetsend is in dit opzicht de bezadigdheid ten opzichte der zo gesmaade Accursiani. De geleerde Van Aytta is tegelijk een universele geest met grote bescheidenheid. Als schrijver keert hij zich tegen het barbarisme in taal en stijl van anderen. Niettegenstaande al deze waardering, blijft Viglius op vele punten echter een echt kind van zijn tijd. « In Van Aytta leeft de zin voor orde, de zorg naar evenwichtigheid van de middeleeuwer onverminderd voort. De geestelijke bewogenheid die Europa gedurende de 16^e eeuw bovenmenselijk op de proef stelde, ging aan hem voorbij zoals de zuidwestenstorm aan de kustlijn van zijn verre vaderland: « zo besluit Hermesdorf zijn Inleiding.

Een vijftal bijlagen en een register besluiten deze belangrijke studie, die, naar wij hopen, ook in het Zuiden de belangstelling zal wekken van al de bewonderaars van het humanisme in de rechtswetenschap in het algemeen en van Viglius in het bijzonder.

L. Th. Maes.

BOON Eugeen. — **De verantwoordelijkheid van de schipper in geval van manco, naar Belgisch Recht.** — 1949. — Uitgave van de «Transportkroniek», Antwerpen.

Mr Eugeen Boon heeft de zeer verdienstelijke gedachte gehad in het kader ener brochure, ongeveer twintig bladzijden behelzende, een volledige uiteenzetting te geven van de talrijke problemen die op de verantwoordelijkheid van de schipper, ingeval van manco, betrekking hebben. Zeker is de stof niet nieuw en ligt zij verspreid in de voorname werken die aan het breder onderwerp van de rivierbevrachtingsovereenkomsten gewijd werden, doch het viel zeer moeilijk, tot heden toe, aan de rechtsbeoefenaars die minder met dit werk vertrouwd zijn, een globaal overzicht te hebben van het meer bijzonder vraagstuk der manco's. De studie van de heer Boon vult deze leemte aan en geldt vooral door de duidelijkheid, de klaarheid, waarmede zij haar onderwerp op voortreffelijke wijze ontwikkelt, zodat het een genot is doorheen de goed ingedeelde stof te wandelen en de vraagstukken die zich stellen in hun logische volgorde te kunnen onderzoeken en bestuderen.

Een ander verdienste van deze samenvatting bestaat in de talrijke verwijzingen naar de meest recente rechtspraak waartoe de interpretatie van de wet van 5 Mei 1936 aanleiding gaf. Telkens geeft de schrijver een beknopte inhoud van de belangrijkste uitspraken van de Hoven en rechtbanken en voegt er een gepast commentaar aan toe. In kort, een zeer praktisch en nuttig werk dat ten eerste dient aanbevolen te worden.

R. R.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Zal de Balie van Gent zich aanpassen aan de taalwet?

Het is algemeen bekend dat Gent de laatste oran-gisten van het land heeft geteld; dit zou echter de Balie niet mogen aanzetten om een traditie van late aanpassing te voeren.

Er is in het gehele Vlaamse land geen enkele Balie of geen Tuchtraad meer waar niet de gehele activiteit in het Nederlands ontwikkeld wordt.

Te Gent werd nu door de Vlaamse Conferentie bij het Hof van Beroep de vraag tot aanpassing ingediend.

Tot op heden kende de Tuchtraad inderdaad praktisch alleen maar de Franse taal; zelfs de stempel (om op de Vlaamse diploma's te worden gedrukt) is Frans gebleven, de verslagen van de vergaderingen worden insgelijks enkel in het Frans gesteld, ja zelfs het verslag van de ontvangst der Vlaamse Conferentie bij haar vijf en zeventig jarig bestaan; in het Frans gaan de mededelingen aan de leden van de Tuchtraad. De mededelingen aan de Confraters, de lijsten van de leden der Balie, het drukwerk van het bureau voor kosteloze raadpleging zijn tweetalig. Uiteindelijk worden slechts de vonnissen in het Nederlands gesteld.

Het wordt hoog tijd dat de Balie van Gent zich zou gedragen naar de wettelijke bepalingen zoals alle andere Balies. Het is te hopen dat het initiatief van de motie, waarvan hieronder de tekst volgt en die aan de Tuchtraad op 9-12-49 werd overgemaakt, de Tuchtraad tot een meer wettelijke politiek zal aanzetten.

«DE VLAAMSE CONFERENTIE van de BALIE

bij het HOF van BEROEP te GENT in algemene vergadering bijeengekomen :

STELT VAST

Dat het welhaast vijftien jaar geleden is dat de wetgeving op het gebruik der talen in gerechtszaken werd ingevoerd;

Dat, na een evenlange periode van overgang, het Nederlands in de Vlaamse Juridische middens thans de plaats inneemt die het rechtmatig toekomt;

Dat dit onbetwistbaar is voor de Gentse Balie, waar de beroepsbetrekkingen om zeggens uitsluitend in het Nederlands geschieden, wijl de overgrote meerderheid der balieleiden enkel het Nederlands bezigt;

Dat dienvolgens het ogenblik gekomen is waarop de Raad der Orde mag verzocht worden zijn gehele administratieve activiteit in het Nederlands te voeren, en zich alleen nog van deze taal te bedienen bij zijn beraadslagingen en voor alle verslagen, mededelingen, uitnodigingen en dies meer, het geen voor alle andere Balies in het Vlaamse land reeds een voldongen feit is;

IS OVERTUIGD

Dat de Raad der Orde en zijn Stafhouder het zich tot hun plicht en eer zullen aanrekenen onverwijld deze beslissing te treffen en door te zetten.

En gaat over tot de dagorde.

De Secretaris,
A. Dua.

De Voorzitter,
J. Demeester.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — N° 2 van 14 Januari 1950.

Prof. Dr. J. H. A. Logemann, Het nieuwe staatsrecht. — Mr. B. C. Goudsmit, Katholieke juristen m.m. Mr. E. Brongersma. — Mr. W. H. Vermeer, Artikel 104 Wetboek van Strafrecht een dode letter?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — N° 4121 van 14 Januari 1950.

Prof. Dr. P. J. A. Adriani, Lijfrente en vruchtgebruik op het leven van meer dan één persoon. — C. J. Ten Cate, Zegels. — Enkele of dubbele vellen? — A. F. v. V. en J. J. Terpstra, Lijfrente en vruchtgebruik op meer dan één leven.

Revue de Droit Intellectuel. — December 1949, N° 12.

G. Straschnov, Le droit d'auteur et la radiodiffusion au regard de la Convention de Bruxelles. — Alfred Vander Haeghen, Inventions d'employés. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux. — N° 3836 van 15 Januari 1950.

René Tahon, M. G. de Louvrex, jurisconsulte liégeoise, et son temps. — Jurisprudence.